

Ruimtelijke Onderbouwing Manege Vosse- en Weerlanerpolder/ SAB

Ruimtelijke Onderbouwing

Manege Vosse- en Weerlanerpolder

Gemeente Hillegom

Datum: 16 november 2015

Projectnummer: 110129

ID: NL.IMRO.0534.pbmanegehillegom-VG02

INHOUD

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Procedure	6
1.3	Ligging besluitgebied	8
1.4	Vigerend bestemmingsplan	9
2	Het project	12
2.1	Beschrijving van het besluitgebied en omgeving	12
2.2	Beschrijving van het project (manege en herinrichting polder)	12
3	Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid	15
3.1	Rijksbeleid	15
3.2	Provinciaal beleid	19
3.3	Gemeentelijk beleid	34
4	Milieu- en omgevingsaspecten	41
4.1	Inleiding	41
4.2	Milieu-aspecten	41
4.3	Omgevingsaspecten	50
5	Economische uitvoerbaarheid	68
5.1	Begroting	68
5.2	Planschade	68
6	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	69
6.1	Overleg	69
6.2	Zienswijzen	69
7	Eindconclusie	70

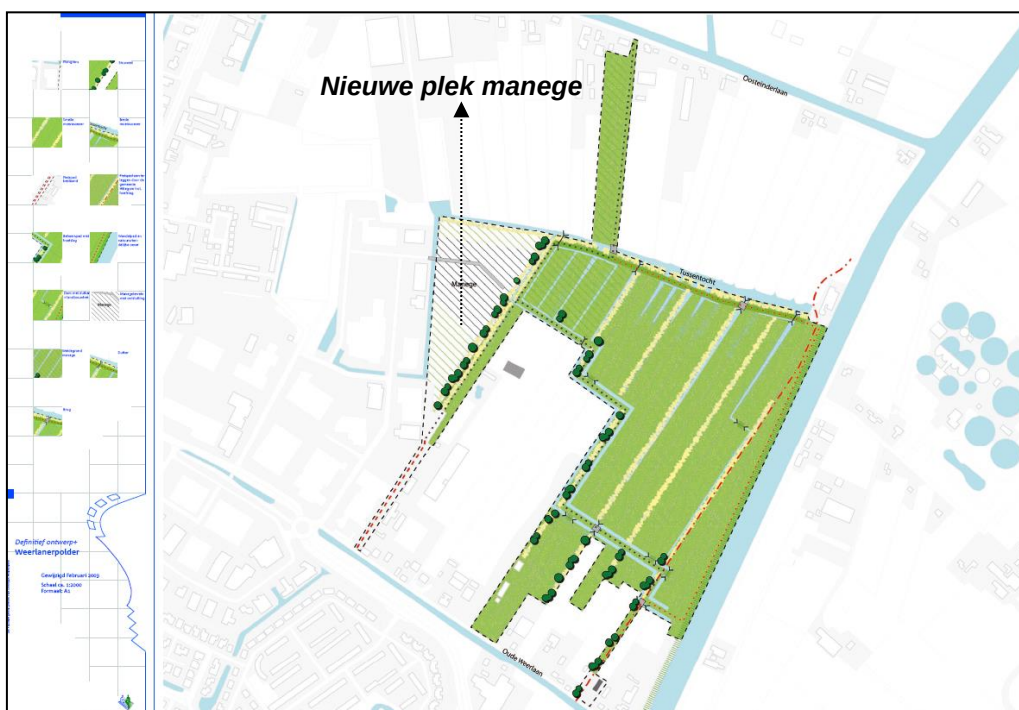
Bijlagen

- Bijlage 1: Brief Hoogheemraadschap Rijnland 11 april 2008
- Bijlage 2: Onderzoek Vosse- en Weerlanerpolder, CREX, 19 juli 2009
- Bijlage 3: Flora en faunarapportage, SAB BV, 14 mei 2013, 110129
- Bijlage 4: Archeologisch bureauonderzoek Ampèrestraat te Hillegom - projectnummer 20070555; BK Ingenieurs bv; datum 22 augustus 2007; versienummer 1.0
- Bijlage 5: Verkennend bodemonderzoek Ampèrestraat te Hillegom - projectnummer 20070555; BK Ingenieurs bv; datum 2 augustus 2007; versienummer 1.0
- Bijlage 6: Rapport betreffende een milieukundig (bodem)onderzoek Oude Weerlaan (ong) te Hillegom, IDDS, 22 mei 2007, rap. Nr. 07018454/GG/rap1
- Bijlage 7: Geurgebiedsvisie manege onderbouwing verordening ogv wet geurhinder en veehouderij, 20091420/D01/CH, 10 februari 2010
- Bijlage 8: Bouwaanvraag “Watercompensatie” werknummer 20121341 bladnr. C d.d. 26 april 2013
- Bijlage 9: Verslechterings- en verstoringstoets, verplaatsing manege Hillegom, gemeente Hillegom, SAB, 2011, Projectnummer: 110129
- Bijlage 10: Watervergunning V52628
- Bijlage 11: Nota van beantwoording Ontwerp omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan ‘Manege Vosse- en Weerlanerpolder’, Gemeente Hillegom, Maart 2014
- Bijlage 12: Verklaring van geen bedenkingen, provincie Noord-Holland, 10 december 2013
- Bijlage 13: Tussenuitspraak manege 24 oktober 2014
- Bijlage 14: Uitspraak manege 30 juni 2015
- Bijlage 15: Visie maneges, gemeente Hillegom, 18 augustus 2015
- Bijlage 16: Advies manege Vosse- en Weerlanerpolder Hillegom, Dorp Stad & Land, 28 augustus 2013
- Bijlage 17: Memo Reactie beroep manege Hillegom, Aveco de Bondt, 3 december 2014
- Bijlage 18: Verificatieonderzoek IDDS met kenmerk 1102C902/GGE/rap1, d.d. 21 april 2011.
- Bijlage 19: Brief van 3 augustus 2015 van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
- Bijlage 20: Brief van 25 november 2014 van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
- Bijlage 21: Beheervisie Vosse- en Weerlanerpolder, Stichting Het Zuid-Hollands Landschap, 26 februari 2015
- Bijlage 22: Weidevogels in de Vosse- en Weerlanerpolder, A. van Duijvenboden, september 2015

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van de bouw van woningen in de Vossepolder bestaat het voornemen om een aldaar gelegen manege te verplaatsen in verband met hinderaspecten (met name geur). Als geschikte locatie is een locatie gevonden in de Vosse- en Weerlanerpolder. In deze polder speelt momenteel tevens een andere ontwikkeling, die een relatie heeft met onderhavig plan (zie meer in detail paragraaf 2.2). De Vosse- en Weerlanerpolder is ingericht als natuur- en recreatiegebied en opengesteld voor publiek in december 2014. Dit project is een initiatief van de voormalige Dienst Landelijk Gebied (DLG), een uitvoerende dienst van het Ministerie van Economische Zaken. Aanleiding voor de herinrichting vormt het Raamplan Haarlemmerméer Groen. Het raamplan is in april 2000 vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. Doelstelling van het Raamplan is 200 hectare natuurgebied te realiseren. Het gebied de Vosse- en Weerlanerpolder maakt deel uit van het raamplan en heeft als uitgangspunt heeft gediend voor het definitief ontwerp (DO) voor de herinrichting van de polder. Het herinrichtingsplan is als volgt verbeeld in het DO.

Definitief Ontwerp Herinrichting Vosse en Weerlanerpolder

Het DO voorziet in een natuurlijke aanleg van de Vosse- en Weerlanerpolder met tevens een functie voor recreatief medegebruik. Een nieuwe geschikte en beschikbare plek voor de manege is gevonden direct ten westen van het herin te richten gebied (zie bovenstaande afbeelding).

In een eerder stadium is een projectbesluit opgesteld voor de ontwikkeling van het natuur- en recreatiegebied alsmede voor de manege in de Vosse- en Weerlanerpolder. Ingevolge dit projectbesluit konden (bouw)vergunningen verleend worden waarmee het project verwezenlijkt kon worden. Vanaf 1 oktober 2010 kunnen bouwaanvragen niet langer op basis van de Woningwet worden verleend, maar vormt de Wabo het

wettelijk kader. Op basis van jurisprudentie¹ blijkt namelijk dat vergunningaanvragen welke op basis van de Wabo verleend moeten worden, niet getoetst kunnen worden aan een eerder genomen projectbesluit. Aangezien de definitieve bouwaanvragen voor voornoemd project niet zijn aangevraagd voor 1 oktober 2010 moet deze worden getoetst aan het vigerende bestemmingsplan De Polders.

Om de verplaatsing van de manege mogelijk te maken is een omgevingsvergunning ex artikel 2.1, eerste lid onder c van de Wabo aangevraagd, welke verleend kan worden op basis van artikel 2.12, lid 1, onder a sub 3. Toepassing van dit wetsartikel vereist een 'goede ruimtelijke onderbouwing'. In een eerder stadium is reeds met toepassing van dit wetsartikel vergunning verleend voor de bouw van een manege. Deze is door de gemeente op verzoek van de manege ingetrokken; de plannen zijn thans namelijk licht gewijzigd. Het huidige bouwplan voorziet in een kleiner gebouw dan de aanvankelijke aanvraag, overigens op dezelfde locatie. De ruimtelijke effecten zijn daardoor vergelijkbaar zo niet minder ingrijpend dan ten opzichte van de aanvankelijke aanvraag. De ruimtelijke onderbouwing inclusief haalbaarheidsonderzoeken die ten grondslag lagen aan de vergunning, kunnen daarom opnieuw worden gebruikt.

In deze ruimtelijke onderbouwing zullen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- ligging besluitgebied;
- vigerend bestemmingsplan;
- beschrijving van het besluitgebied;
- beschrijving van het project;
- toetsing van het project aan het geldende beleid;
- toetsing van het project aan milieuregelgeving;
- toetsing van het project aan overige ruimtelijke relevante aspecten;
- economische uitvoerbaarheid van het project;
- procedure (maatschappelijke uitvoerbaarheid);
- conclusie.

De activiteiten ten behoeve van de toekomstige herinrichting van de polder zijn mogelijk gemaakt door middel van een bestemmingsplanherziening, welke inmiddels onherroepelijk is. Een bestemmingsplanprocedure voor de manege wordt nog opgestart.

1.2 Procedure

Voorname vergunning is op 22 april 2014 verleend. Tegen deze vergunning is beroep ingesteld. Bij tussenuitspraak van 23 oktober 2014² heeft de rechtbank de gemeente in de gelegenheid gesteld in het besluit geconstateerde gebreken te herstellen. Bij brief van 4 december 2014 heeft de gemeente het besluit aangevuld. Het gaat om de volgende aanpassingen:

- Toevoegen reactie GS van Zuid-Holland van 25 november 2014 inzake de Verordening;
- Toevoegen en verwijzing naar een memo van Aveco de Bondt van 3 december 2014;

¹ ABRvS 1 september 2010, zaaknummer 201004647/1/H1, LJN: BN5725

² Zie Bijlage 13: Tussenuitspraak manege 24 oktober 2014

- Toevoegen en verwijzing naar een advies van bureau De Roever van 14 november 2014.

Uit het oorspronkelijke besluit bleek volgens de rechter niet dat het plan voldeed aan artikel 3 van de Verordening Ruimte actualisering 2012. Hierin is onder meer een verbod opgenomen om buiten de bebouwingscontouren grootschalige recreatieve bebouwing te realiseren. Van dit verbod kan worden afgeweken; voor maneges 'verwacht' de provincie dan wel dat de gemeente een visie ontwikkelt op de vestiging en uitbreiding van maneges waarin beperkingen worden gesteld aan de maximale omvang daarvan.

Bovendien is niet gebleken dat de provincie Zuid-Holland heeft beoordeeld of de gemeente de toepassing van de afwijkmogelijkheid goed heeft gemotiveerd, zoals de Verordening Ruimte voorschrijft. Daarom dient de gemeente aan de hand van een reactie van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland nader te motiveren dat het project voldoet aan de randvoorwaarden die aan de eerdere instemming met de verplaatsing van de manege waren gesteld. Voorts dient naar het oordeel van de rechtbank uit die reactie van gedeputeerde staten te blijken dat het project voldoet aan artikel 3 van de Verordening Ruimte. Verweerder heeft bij brief van 4 december 2014 de motivering van het bestreden besluit in die zin aangevuld dat Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland bij brief van 25 november 2014 (zie bijlage 20) hebben verklaard dat voldaan is aan de randvoorwaarden die aan de eerdere instemming met verplaatsing van de manege waren verbonden, alsmede dat het plan voldoet aan de provinciale Verordening. Voor zover de tussenuitspraak betrekking had op de geurverordening; dit berustte op een onjuiste interpretatie van de rechtbank; onder verwijzing naar het advies van bureau De Roever van 14 november 2014 is dit onderdeel van de tussenuitspraak in de definitieve uitspraak komen te vervallen (zie bijlage 14³). Tot slot diende de gemeente nader te motiveren waarom in dit geval geen sprake is van een onevenredige aantasting van de aanwezige natuurwaarden. Hiertoe is een memo van Aveco de Bondt van 3 december toegevoegd aan het besluit (zie bijlage 17 bij deze ruimtelijke onderbouwing⁴).

Op 30 juni 2015 heeft de rechtbank definitieve uitspraak gedaan inzake de omgevingsvergunning. Hieruit blijkt dat gelet op de reactie van GS van 25 november 2014 voldoende aannemelijk is gemaakt dat de ruimtelijke kwaliteit is meegenomen in de inpassing van de manege in haar omgeving. Echter, het is niet gebleken dat er gemeentelijk beleid is, zoals de Verordening 'vereist'. De gemeente moet daarom een nieuw besluit nemen, dat niet overeenkomstig afdeling 3.4 Awb behoeft te worden voorbereid. In dit besluit kan het gebrek worden hersteld. Een tweede gebrek betreft de natuurwaarden. Weliswaar blijkt uit de memo van Aveco de Bondt voldoende dat de aanwezige natuurwaarden, wat betreft de rechtbank, niet onevenredig worden aangetast; maar aangezien de voorwaarden die zijn benoemd om daadwerkelijk te bereiken dat de natuurwaarden niet onevenredig worden aangetast niet aan de omgevingsvergunning zijn gekoppeld, is een en ander onvoldoende geborgd. Tevens is naar aanleiding van de uitspraak van 30 juni een visie op maneges vastgesteld (zie

³ Bijlage 14: Uitspraak manege 30-06-2015

⁴ Bijlage 17: Memo Reactie beroep manege Hillegom, Aveco de Bondt, 3 december 2014

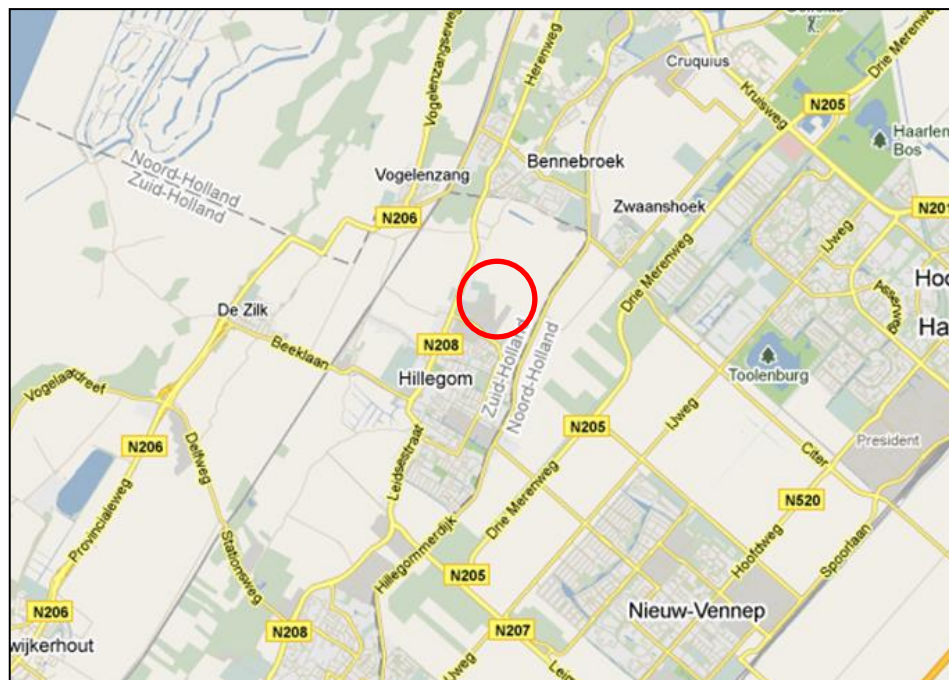
bijlage 15⁵); in het nieuwe besluit zijn bovendien de voorwaarden aan de omgevingsvergunning gekoppeld.

In deze ruimtelijke onderbouwing, die gekoppeld is aan het nieuwe besluit (omgevingsvergunning), zijn voornoemde bijlagen toegevoegd met een verwijzing en uitleg in de tekst. Aan het bouwplan zelf is niets veranderd. Ook is expliciet getoetst aan de Ladder voor Duurzame Verstedelijking (in de tussenuitspraak wordt hier al op ingegaan; de rechtbank is van oordeel dat het plan voldoet aan de Ladder voor Duurzame Verstedelijking) en wordt getoetst aan het actuele provinciale beleid (gezien de voor geschiedenis is het provinciale beleid, zoals dat gold ten tijde van de oorspronkelijke besluit van 22 april 2014, nog steeds opgenomen.)

De nieuwe omgevingsvergunning wordt opnieuw verleend op basis van artikel 2.12, lid 1 onder a sub 3 Wabo. Toepassing van dit wetsartikel vereist een goede ruimtelijke onderbouwing, waar dit document in voorziet.

1.3 Ligging besluitgebied

Het besluitgebied is gelegen in de Vosse- en Weerlanerpolder ten noordoosten van de kern Hillegom. Op de navolgende afbeelding is de globale ligging van het besluitgebied weergegeven.

Globale ligging plangebied

Het besluitgebied grenst in het westen aan het bedrijventerrein 'Horst ten Daal'. In het noorden en het oosten wordt het besluitgebied begrensd door een ontwateringsloot van de polder. Het besluitgebied wordt in het zuiden begrensd door agrarisch grasland. Het gaat om de percelen kadastraal bekend gemeente Hillegom, sectie B, nummers 2146, 2184, 4850, 5914, 6043 en 6044.

⁵ Bijlage 15: Visie maneges, gemeente Hillegom, 18 augustus 2015

Luchtfoto: ligging en begrenzing besluitgebied

1.4 Vigerend bestemmingsplan

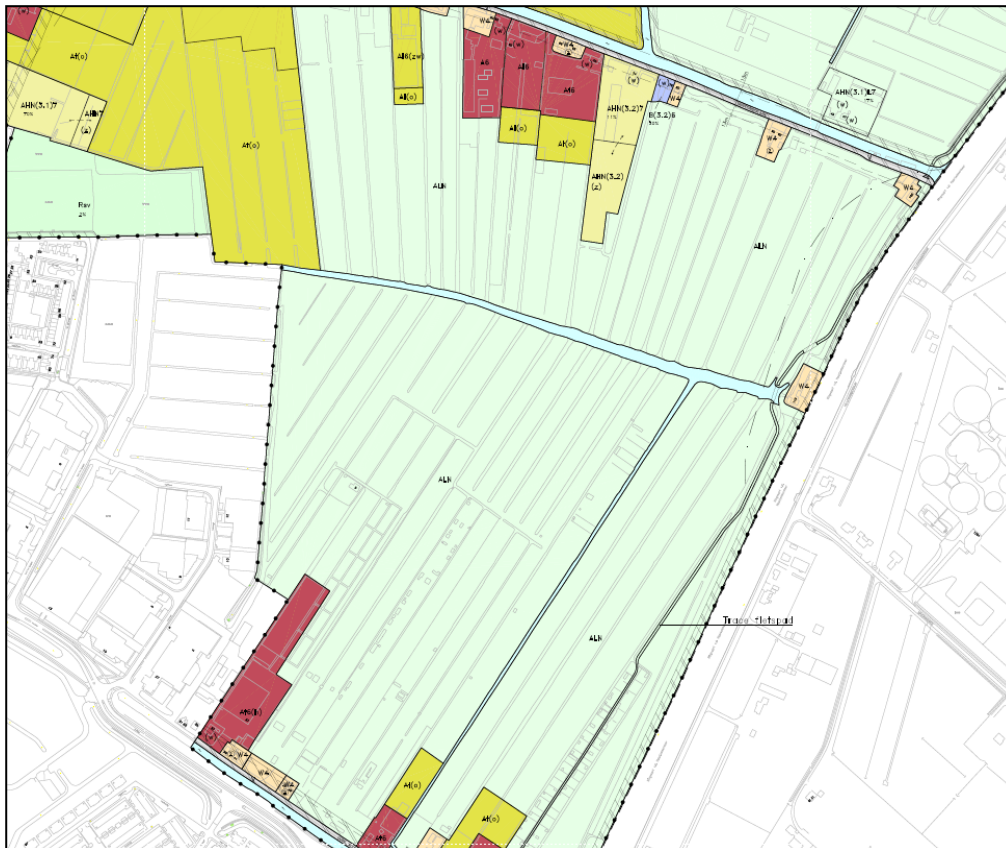
De basis voor het plan voor de herinrichting van de Vosse- en Weerlanerpolder is reeds gelegen in het bestemmingsplan de Polders. Dit bestemmingsplan is vastgesteld door de raad op 9 maart 2000 en het voor het plangebied geldende deel is goedgekeurd door Gedeputeerde Staten op 17 oktober 2000. Inmiddels geldt overigens een beheersverordening De Polders, die voornoemd bestemmingsplan vervangt. Omdat de basis voor dit plan reeds is gelegen in het bestemmingsplan de Polders, wordt de toenmalige regeling hieronder uiteengezet.

De voorgenomen werkzaamheden voor de herinrichting hebben als doelstelling het gebied open te stellen voor recreatie en als neven doelstelling natuur en water.

Voor de realisatie van de manege geldt dat het besluitgebied op grond van het bestemmingsplan de bestemming 'agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwaarden' (ALN) (artikel 11) heeft. Deze gronden zijn bestemd voor:

- a de uitoefening van een agrarisch bedrijf;
- b de bescherming van de landschapswaarden en de natuurwaarden in de vorm van openheid;
- c watergangen ten behoeve van de waterhuishouding; een en ander met (ontsluitings)wegen, paden en inritten.

Op navolgende afbeelding is een uitsnede van het vigerende bestemmingsplan weergegeven.

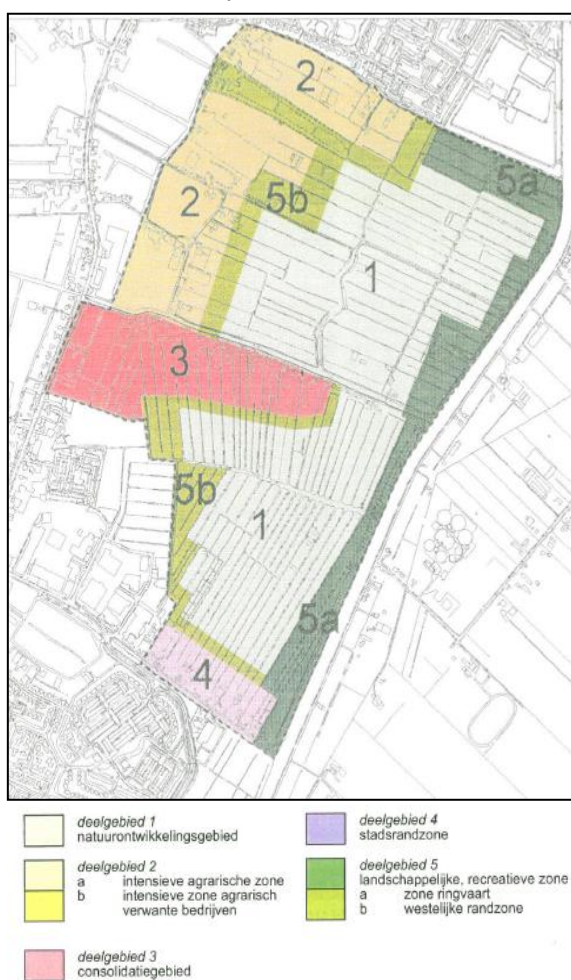
BESTEMMINGEN			BESTEMMINGEN			OVERIGE AANWIJZINGEN
	Subbestemmingen	Nadere aanwijzingen		Subbestemmingen	Nadere aanwijzingen	
AG AGRARISCHE DOELENDEN	Ab - bollencultuur Al - bollencultuur en ruitbouw	(h) - handels- en export-activiteiten bagageaan (o) - open gebied (w) - bedrijfswoning (z) - zonder gebouwen (zw) - zonder bedrijfswoning	BS BEDRIJFSDOELENDEN	B(3.2) - max. categorie 3.2 Sted van Bedrijfsactiviteiten Btc - kulcentrum	(w) - bedrijfswoning (z) - zonder gebouwen (zw) - zonder bedrijfswoning	Cijfer bij telleraanduiding is maximale goet- s.v. bouwhoogte in meters logografische gegevens AHC(3.1) - bestemming-levens bouwvlak AHC(3.1) - bebouwingsgrens AHC(3.1) - bestemmingsvlak AHC(3.1) - bouwperceel 40% - maximaal te bebouwen oppervlakte 100 - meter in meters 100 - straatpad met maximum bouwhoogte t.o.v. N.A.P. 100 - aantal toegestane woningen 100 - plangrens 100 - plangrens levens gemeentegrens 100 - 50 dB(A) contour 100 - bijkeuze behorend
ALN AGRARISCH GEBIED MET LANDSCHAPPELIJKE EN NATUURWAARDEN			BOS			
ASN AGRARISCH HULP- EN NEVENBEDRIJF	AHN(1) - max. categorie 1 Sted van Bedrijfsactiviteiten AHN(3.1) - max. categorie 3.1 Sted van Bedrijfsactiviteiten AHN(3.2) - max. categorie 3.2 Sted van Bedrijfsactiviteiten AHN(3.1) - loonwerkersbedrijf	(w) - bedrijfswoning (z) - zonder gebouwen (zw) - zonder bedrijfswoning	RECREATIEVE DOELENDEN	Rd - volkstuincomplex Rv - sportveld		
AHC AGRARISCH HANDELS- EN EXPORTBEDRIJF	AHC(3.1) - max. categorie 3.1 Sted van Bedrijfsactiviteiten	(w) - bedrijfswoning (z) - zonder gebouwen (zw) - zonder bedrijfswoning	WOONDOELENDEN			
			MAATSCHAPPELIJKE DOELENDEN		(z) - zonder gebouwen	
			GRONDOORZICHTINGEN			
			VERKEERSDOELENDEN			
			WATER			
			PRIMAIR WATERKIERING			

Uitsnede bestemmingsplan De Polders

Wijzigingsbevoegdheid

In het plan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen met een ontwikkelingsvisie als basis. Het bestemmingsplan maakt daarbij onderscheid in een aantal deelgebieden (zie navolgende afbeelding).

Het besluitgebied is gelegen in het deelgebied 5b. Dit gebied heeft nu nog de bestemming “Agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwaarden (ALN)” (artikel 11). De beoogde functie manege met kantine (horeca), alsmede de bebouwing van de manege, zijn binnen deze bestemming niet toegestaan. In het bestemmingsplan is een wijzigingsbevoegdheid (artikel 22) opgenomen voor het omzetten van de bestemming “Agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwaarden (ALN)” in de bestemmingen “Natuurgebied” en “Recreatieve voorzieningen” in de vorm van picknickplaatsen, volkstuinen en trap- en speelveldjes. De wijzigingsbevoegdheid ziet derhalve niet toe op de realisatie van een manege met bijbehorende voorzieningen.

Uitsnede deelgebiedenkaart bestemmingsplan de Polders

2 Het project

2.1 Beschrijving van het besluitgebied en omgeving

Het besluitgebied ligt in de Vosse- en Weerlanerpolder, een weidegebied dat is gelegen ten noorden van Hillegom. De Vosse- en Weerlanerpolder is te typeren als een open weidegebied met een heldere slotenstructuur (slagenlandschap). De watergangen liggen dicht op elkaar en zijn smal. De polder vormt als open graslandgebied een natuurlijke scheiding tussen de stedelijke gebieden van Hillegom en Bennebroek. De Vosse- en Weerlanerpolder maakt onderdeel uit van een oude strandvlakte, maar is niet omgespoten omwille van bollenteelt, zoals veel andere gronden in dit gebied; het gaat om een veenweidegebied. De Vosse- en Weerlanerpolder is een functioneel enigszins versnipperd dorpsrandgebied. Het ruimtelijk beeld wordt enerzijds gekenmerkt door agrarisch gebruik en anderzijds door de bedrijvigheid van het nabijgelegen bedrijventerrein Horst ten Daal. Op dat bedrijventerrein staan bedrijfspanden van relatief forse omvang.

De verkaveling in de polder is regelmatig en loopt min of meer parallel aan de ringvaart van de Haarlemmermeer. De polder was ontoegankelijk voor recreanten en heeft een kleinschalig karakter. Voormalig DLG en de provincie hebben geconstateerd dat de polder voldoende natuurwaarden heeft zoals het voorkomen van diverse weidevogels en amfibieën. Om de waarde van de polder voor weidevogels te behouden en te vergroten zijn maatregelen nodig.

2.2 Beschrijving van het project (manege en herinrichting polder)

Verplaatsing manege

Het besluitgebied maakt deel uit van de Vosse- en Weerlanerpolder dat al langere tijd is aangewezen voor de realisatie van recreatie, natuur en landschapsbouw. De herinrichtingsplannen van de polder hebben een driedelig doel op het gebied van ecologie, water en recreatie.

De relatie met de stedelijke omgeving is een belangrijk item voor de herinrichting van de polder. Door het verstedelijkingsproces in de veenweidegebieden te keren en de gebieden toegankelijker te maken voor recreanten, kan het gebied functioneren als stedelijk uitloopgebied. Het gebied dient ontsloten en opengesteld te worden voor recreanten. De manege vervult daarbij een recreatieve functie en past daarmee binnen de visie op het gebied de Vosse- en Weerlanerpolder. De locatie is in beeld gekomen omdat de huidige locatie hinderaspecten oplevert voor de bouw van de woonwijk in de Vossepolder.

De eerste keuze voor de verplaatsing van de manege was de locatie binnen de stadsrandzone – deelgebied 4. Het verplaatsen van de manege binnen 'deelgebied 4' was vanwege hinderaspecten niet mogelijk. Nadat onderzocht is of toepassing kon worden gegeven aan de wijzigingsbevoegdheid, zodat de bouw van een manege mogelijk is, is besloten de manege te verplaatsen naar een locatie in de directe nabijheid.

In het huidige bestemmingsplan (zie paragraaf 1.3) is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het realiseren van een manege binnen de stadsrandzone – deelgebied 4. De doelstelling voor dit gebied is de realisatie van functies als bedrijvigheid, landbouw en recreatie. De huidige manege met voorzieningen als rijbakken, woning, stallen, etc. aan de Oude Weerlaan 60 ligt ten zuiden van deze zone.

Op 21 december 2004 hebben GS in principe ingestemd met verplaatsing van de manege Hillegom naar de locatie "Weerhorst", onder voorbehoud van eventuele bedingen van derden, mits het plan wordt voorzien van een uitvoerbaar compensatieplan waarbij eerst eventuele alternatieven dienen te worden onderzocht. De gemeente heeft daarop gezocht naar alternatieve locaties, maar dat heeft geen geschikte locatie opgeleverd. Door de aankoop door de gemeente van de locatie Weerhorst wordt de realisatie van (een deel van) het beoogde recreatiegebied Haarlemmermeer Groen mogelijk. In overleg en samenwerking met onder meer de provincie Zuid-Holland is gewerkt aan het plan en zijn verplichtingen aangegaan inzake dit natuur- en recreatiegebied. Het initiatief voor de herinrichting van de Vosse- en Weerlanerpolder heeft mede ten doel dit recreatie/natuurgebied daadwerkelijk mogelijk te kunnen maken en daarmee een kwaliteitsimpuls te geven. Hiermee is de door de provincie gewenste compensatie gewaarborgd. In een beheervisie voor de Vosse- en Weerlanerpolder (zie bijlage 21) door Stichting Het Zuid-Hollands Landschap. Belangrijk is immers dat na openstelling het open en weidse karakter behouden moet blijven in combinatie met het realiseren van natuurdoelen, in het bijzonder ten behoeve van weidevogels en een agrarisch gebruik met vee in de wei. Door deze visie te volgen, is dat ook mogelijk.

De nieuwe locatie vormt een functionele overgang tussen de bedrijvigheid van het bedrijventerrein Horst ten Daal aan de ene zijde en het nieuw aan te leggen natuur- en recreatiegebied aan de andere zijde.

De schaal van de nieuwbouw sluit aan bij de gebouwen van het bedrijventerrein. Dit betekent dat sprake is van een nieuw gebouw met een relatief forse omvang. Voor een deel van het terrein is het, gelet op de wens de openheid zoveel mogelijk te waarborgen, van belang dat een aaneengesloten ruimte van 9.000 m² onbebouwd blijft, behoudens bouwwerken geen gebouwen zijnde (zoals hekwerken).

De manege wordt dusdanig ingepast dat er een win-winsituatie ontstaat. Het terrein is beperkt openbaar toegankelijk voor recreanten, in de vorm van een doorgaand fietspad en de faciliteiten die de manege biedt. Zij kunnen gebruikmaken van de horecavoorziening of over het terrein lopen. De schaal van de nieuwbouw sluit aan bij de gebouwen van het bedrijventerrein. Door aanplant in het plangebied, de aanplant van opgaand groen elders in het natuur- en recreatiegebied, de aanleg van natuurlijke oevers langs de watergangen en de aanleg van recreatieve fiets- en wandelroutes wordt bereikt dat de manege opgaat als overgangselement tussen de bebouwing en de weilanden. Het beplantingsplan wordt opgenomen als voorwaarde in het bestek en de aanbesteding, waarmee uitvoering is gegarandeerd.

Bouwplan manege

Het plan gaat uit van het realiseren van een manege met bijbehorende gebouwen en functies. Naast het manegegebouw (een dubbele binnenbak met 64 paardenboxen) bevat het plan twee buitenbakken, weide voor de paarden, paddocks, een mestop-

slagplaats, een stapmolen, een schuur voor opslag van hooi, 64 parkeerplaatsen, een fietsenstalling, een dam en een brug.

De manege met kantine en de bijbehorende functies wordt binnen het besluitgebied gebouwd. De afstand van de emissiepunten van de stallen tot de aangrenzende bedrijfsbebouwing bedraagt meer dan 50 meter, in verband met de beperking van geuroverlast (zie paragraaf 4.2.6). Het plan is zodoende vormgegeven dat de massaliteit beperkt blijft, een gedeelte onbebouwd blijft en de gebouwen niet (qua hoogte) te veel gaan domineren in het landschappelijk beeld. Het manegegebouw heeft een oppervlakte van ca. 4.917 m² (inclusief schuur maar exclusief omliggende bebouwing zoals mestbak, rijbak, e.d.) en de bouwhoogte is 8,85 m + peil. Voorts wordt een mestput van ca. 68 m² gerealiseerd.

Het terrein wordt aan twee zijden ontsloten. Aan de westzijde wordt het perceel aangesloten op de Ampèrestraat, aan de oostzijde op een nieuw fietspad dat daar wordt aangelegd als onderdeel van het nieuwe recreatiegebied in de Vosse- en Weerlanerpolder.

Het is om landschappelijke redenen gewenst op de gronden voor de manege een gebied van 9.000 m² onbebouwd te houden (excl. bouwwerken geen gebouwen zijnde). De gronden worden wel bij de manege getrokken, maar blijven onbebouwd. Direct ten oosten van de manege worden enkele weilanden door de gemeente verhuurd aan de manege (2 ha). Hier is ruimte voor de paarden om te grazen en watercompensatie te realiseren. De manege zal zodoende tevens deze weilanden onderhouden.

Voorts worden enkele aanlegwerkzaamheden uitgevoerd en vergund:

- afgraven, ophogen egaliseren van grond;
- aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten;
- bovengrondse leidingen;
- aanplanten van houtgewassen;
- werkzaamheden welke verlaging van het grondwaterpeil tot gevolg hebben;
- aanleggen, verbreden, verharderen en verwijderen van wegen, paden en oppervlakte verharding (fietspad, parkeerplaatsen, wegen);
- grondbewerking dieper dan 0,5 meter;
- werkzaamheden dieper dan 0,5 m (wegen, paden, parkeergelegenheden, ondergrondse leidingen, sloten).

Zie navolgende situatieschets en de bij de vergunning behorende tekeningen.

Situatieschets nieuwe situatie

3 Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2011)*

Een actualisatie van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid is nodig gebleken, omdat de verschillende beleidsnota's op het gebied van ruimte en mobiliteit gedateerd zijn door nieuwe politieke accenten en veranderende omstandigheden zoals de economische crisis, klimaatverandering en toenemende regionale verschillen onder andere omdat groei, stagnatie en krimp gelijktijdig plaatsvinden. Deze structuurvisie geeft een nieuw, integraal kader voor het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau. De SVIR is op 22 november 2011 onder aanvaarding van een aantal moties door de Tweede Kamer vastgesteld en is op 13 maart 2012 in werking getreden.

De visie is vernieuwend in de zin dat ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur sterker dan voorheen met elkaar verbonden worden. De structuurvisie vervangt daarvoor de Nota Ruimte, de Structuurvisie Randstad 2040, de Nota Mobiliteit, de Mobiliteits-Aanpak, de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving en de ruimtelijke doelen en uitspraken in de PKB Tweede structuurschema Militaire terreinen, de Agenda Landschap, de Agenda Vitaal Platteland en Pieken in de Delta. De Structuurvisie Nationaal Waterplan blijft in zijn huidige vorm als uitwerking van de SVIR bestaan.

In de structuurvisie schetst het Rijk de ambities voor concurrentiekracht, bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid tot 2040 (lange termijn) en doelen, belangen en opgaven tot 2028 (middellange termijn).

De centrale visie wordt uiteengezet in drie hoofddoelstellingen voor de middellange termijn (2028), namelijk "concurrerend, bereikbaar en leefbaar & veilig". Voor de drie rijksdoelen zijn de onderwerpen van nationaal belang benoemd waarmee het Rijk aangeeft waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken. De drie hoofddoelstellingen en 13 nationale belangen zijn:

- 1 concurrerend = Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economisch structuur van Nederland. Hiervoor zijn de volgende nationale belangen benoemd:
 - Nationaal belang 1: een excellent en internationaal bereikbaar vestigingsklimaat in de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren;
 - Nationaal belang 2: Ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en de energietransitie;
 - Nationaal belang 3: Ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen;
 - Nationaal belang 4: Efficiënt gebruik van de ondergrond;
- 2 bereikbaar = Het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat. Hiervoor zijn de volgende nationale belangen benoemd:
 - nationaal belang 5: Een robuust hoofdnetwerk van weg, spoor en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's inclusief de achterlandverbindingen;

- nationaal belang 6: Betere benutting van de capaciteit van het bestaande mobiliteitssysteem van weg, spoor en vaarwegen;
- nationaal belang 7: Het in stand houden van de hoofdnetwerken van weg, spoor en vaarwegen om het functioneren van de netwerken te waarborgen;
- 3 Leefbaar & veilig = Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn:
 - nationaal belang 8: Verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
 - nationaal belang 9: Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stedelijke (her) ontwikkeling;
 - nationaal belang 10: Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
 - nationaal belang 11: Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten;
 - nationaal belang 12: Ruimte voor militaire terreinen en activiteiten;

De rijksverantwoordelijkheid voor het systeem van goede ruimtelijke ordening, is zonder hoofddoelstelling, als afzonderlijk belang opgenomen:

- nationaal belang 13: Zorgvuldige afwegingen en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke plannen.

De drie hoofddoelen van het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid kennen nationale opgaven die regionaal neerslaan. Voor alle nationale opgaven worden rijksinstrumenten ingezet, waarbij financiering slechts één van de instrumenten is. Ook decentrale overheden en marktpartijen dragen bij aan de realisatie van nationale opgaven.

De volgende nationale belangen zijn relevant.

- Nationaal belang 10: Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
- Nationaal belang 11: Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten.

Aan deze belangen wordt voldaan. In paragraaf 4.3 wordt nader wordt ingegaan op de natuurlijk kwaliteiten en flora en fauna.

3.1.2 *Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro, 2011, 2012)*

Het kabinet heeft in de hiervoor genoemde SVIR vastgesteld dat voor een beperkt aantal onderwerpen de bevoegdheid om algemene regels te stellen zou moeten worden ingezet. Het gaat om de volgende nationale belangen: Rijksvaarwegen, Project Mainportontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote rivieren, Waddenzee en wadengebied, Defensie, Ecologische hoofdstructuur, Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, Hoofdwegen en hoofdspoorwegen, Elektriciteitsvoorziening, Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, Primaire waterkeringen buiten het kustfundament en IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte).

De SVIR bepaalt welke kaderstellende uitspraken zodanig zijn geformuleerd dat deze bedoeld zijn om beperkingen te stellen aan de ruimtelijke besluitvormingsmogelijkheden op lokaal niveau. Ten aanzien daarvan is een borging door middel van normstelling, gebaseerd op de Wro, gewenst. Die uitspraken onderscheiden zich in die zin dat

van de provincies en de gemeenten wordt gevraagd om de inhoud daarvan te laten doorwerken in de ruimtelijke besluitvorming. Zij zijn dus concreet normstellend bedoeld en worden geacht direct of indirect, d.w.z. door tussenkomst van de provincie, door te werken tot op het niveau van de lokale besluitvorming, zoals de vaststelling van bestemmingsplannen.

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) bevestigt in juridische zin die kaderstellende uitspraken. Slechts daar waar een directe doorwerking niet mogelijk is, bij de Ecologische Hoofdstructuur (de artikelen worden later aan het Barro toegevoegd) en bij de Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, is gekozen voor indirecte doorwerking via provinciaal medebewind. Voor één onderwerp geregeld in dit besluit, voorziet het besluit niet in de (definitieve) begrenzing. Dit betreft de EHS. Ten aanzien van deze begrenzing is bepaald dat de provincies die grenzen (nader) bepalen.

Huidige Status

Een deel van het Barro is gebaseerd op eerdere pkb's en beleidsnota's die in de SVIR worden herbevestigd. Deze onderdelen zijn op 30 december 2011 in werking getreden.

Het betreft de volgende onderdelen:

- Project Mainportontwikkeling Rotterdam;
- Kustfundament;
- Grote rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie, en
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

Op 28 augustus 2012 is het besluit aangevuld met voorschriften voor de andere beleidskaders uit de SVIR, het Nationaal Waterplan en het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

- Rijksvaarwegen;
- Hoofdwegen en hoofdspoorwegen;
- Elektriciteitsvoorziening;
- Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Ecologische hoofdstructuur;
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament, en
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte).

De regels betreffende de Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde kunnen overigens pas in werking treden, zodra de hiervoor bedoelde Spoedwet Wro in werking treedt (afhankelijk van de parlementaire behandeling).

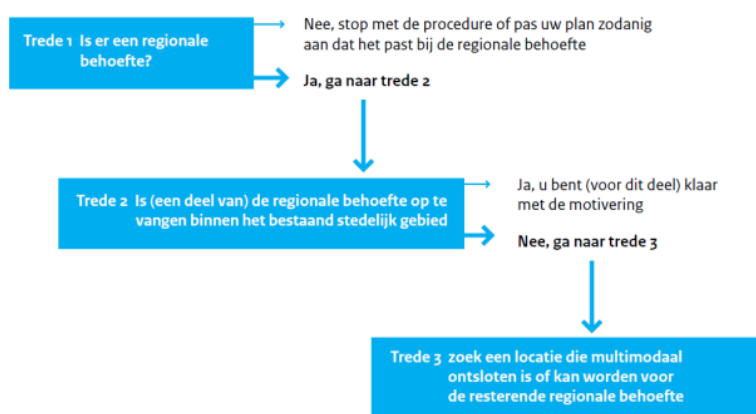
In het Barro zijn regels opgenomen die indirect van belang zijn voor het onderhavige plangebied. Het gaat daarbij om regels ten aanzien van de binnenstedelijke en buitenstedelijke inbreiding. De "SER" ladder zoals die thans ook geldt voor bijvoorbeeld de vestiging van bedrijventerreinen wordt ook van toepassing op projecten die voorzien in binnenstedelijke en buitenstedelijke woningbouw. Uitgangspunt is dat ontwikkelingen in beginsel binnen het bestaand bebouwd gebied gerealiseerd dienen te worden. Indien er geen ruimte voor handen is, er geen mogelijkheden zijn voor herstructurering, transformatie en verdichting en de nut en noodzaak is aangetoond en voldaan is aan

de ruimtelijke kwaliteitseisen kan buiten bestaand bebouwd gebied worden ontwikkeld. Dit principe is verankerd in artikel 3.1.6. Bro.

In artikel 3.1.6 Bro is geregeld, dat:

De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, voldoet aan de volgende voorwaarden:

- a er wordt beschreven dat de voorgenenomene stedelijke ontwikkeling voorziet in een actuele regionale behoefte, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin;
- b indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel a, blijkt dat sprake is van een actuele regionale behoefte, wordt beschreven in hoeverre in die behoefte binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan worden voorzien door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins, en;
- c indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel b, blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan plaatsvinden, wordt beschreven in hoeverre wordt voorzien in die behoefte op locaties die, gebruikmakend van verschillende middelen van vervoer, passend ontsloten zijn of als zodanig worden ontwikkeld.

De bouw van een manege wordt als stedelijke ontwikkeling aangemerkt. Aangezien het gaat om verplaatsing van een bestaande functie, is er voldoende onderbouwing aanwezig dat in een regionale behoefte wordt voorzien. Er wordt immers geen nieuwe functie binnen de gemeente toegevoegd. In de visie maneges, gemeente Hillegom (toegevoegd als bijlage aan deze ruimtelijke onderbouwing), wordt aangegeven dat de manege in Hillegom tot de hoogste categorie naar aantal klanten behoort. Vanwege het huidige (voorzichtige) herstel van de economie wordt verwacht dat er weer behoefte aan groei van de sector zal ontstaan. De manege is momenteel de enige in Hillegom. In de gemeenten ten noorden van Hillegom bevindt zich een grotere concentratie aan maneges. Een dergelijke concentratie is ook terug te vinden in de kuststrook bij Noordwijkerhout en omgeving.

Deze spreiding laat zich verklaren door twee omgevingsfactoren:

1. een omgeving met een relatief kapitaalkrachtige bevolking, want de paardensport is een relatief dure sport;
2. de duin- en bosrijke omgeving, waar het aantrekkelijk is om paard te rijden.

De gemeente Hillegom bevindt zich in / aan de rand van de hierboven beschreven omgeving, zodat een enigszins vergelijkbare concentratie aan maneges in de ge-

meente passend is. De verwachting bestaat daarom dat er enige behoefte zal bestaan aan de uitbreiding van het aantal maneges.

Regionale vergelijking maneges

Om het regionale aanbod aan maneges te vergelijken is het aantal per 10.000 inwoners in Hillegom en in de buurgemeenten bepaald. Gemiddeld is er één manege per 10.000 inwoners. Dit zou betekenen dat er in de gemeente Hillegom (21.088 inwoners; CBS, 2015) twee maneges verwacht mogen worden.

De huidige (enige) manege in Hillegom heeft een relatief grote omvang. Bij een gemiddelde van twee maneges zou enerzijds de komst van nog één relatief grote manege (> 100 klanten) passend zijn. Anderzijds zou dit klantenbestand kunnen worden verdeeld over twee kleinere vestigingen (< 100 klanten), waarmee het totaal aantal maneges in de gemeente zou uitkomen op drie. Hoe dan ook, is voor wat betreft verplaatsing en vergroting van de bestaande manege voldoende aangetoond dat hier behoefte aan is.

De tweede trede betreft de vraag of de regionale behoefte is op te vangen binnen bestaand stedelijk gebied. Als aangegeven, betrof de eerste keuze verplaatsing naar een locatie binnen de stadsrandzone, maar deze bleek vanwege hinderaspecten niet geschikt te zijn. In feite doet dit probleem zich voor bij elke denkbare locatie binnen bestaand stedelijk gebied vanwege de grote dichtheid gevoelige functies en het feit dat tot een manege een afstand van 50 m in acht moet worden genomen vanwege geur-, geluid en stofoverlast. Ook andere locaties zijn onderzocht, maar dat heeft niet tot een geschikte locatie geleid. De vraag behorend bij de tweede trede moet daarom ontkennend worden beantwoord.

De derde trede gaat over de vraag of de locatie multimodaal wordt ontsloten. Nu de manege deels via het fietspad door de polder en deels via de Ampèrestraat te bereiken zal zijn, is sprake van een multimodale ontsluiting. Ook is een bushalte aanwezig op ca. 11 minuten lopen. Bovendien heeft de Brandweer positief over deze ontsluiting geadviseerd.

Gelet op bovenstaande, voldoet het plan aan de Ladder voor Duurzame Verstedelijking.

In het Barro zijn verder geen regels opgenomen die van belang zijn voor het onderhavige plangebied. Het gaat om verplaatsing van een functie, niet om een nieuwe functie. Dit bestemmingsplan past daarmee binnen het beleid zoals opgenomen in het Barro.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het plan binnen het Rijksbeleid past.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Structuurvisie (2010) (oud, niet meer van kracht)

In 2010 heeft Zuid-Holland de structuurvisie Visie op Zuid-Holland en de provinciale verordening Ruimte vastgesteld. Deze is momenteel niet meer van kracht, maar ten

tijde van de oorspronkelijke vergunningverlening gold deze nog wel en vormde het een pijler waardoor tot vergunningverlening kon worden overgegaan. Vandaar dat de oude structuurvisie hieronder nog wordt samengevat en er aan wordt getoetst. Verder in deze paragraaf wordt ditzelfde voor de nieuwe structuurvisie gedaan.

De kern van het structuurvisie is een samenhangend stedelijk en landschappelijk netwerk te realiseren. Hierin is het goed wonen, werken en leven voor de inwoners. Deze toekomstige ruimtelijke inrichting versterkt de economische concurrentiepositie. Duurzame ontwikkeling en klimaatbestendigheid zijn belangrijke pijlers. Goede bereikbaarheid, een divers aanbod van woon- en werkmilieus in een aantrekkelijk landschap met ruimte voor natuur en water zijn kenmerkend voor de provincie. Een brede landbouw is drager van het landschap. De structuurvisie bindt de provincie en werkt via diverse middelen, onder andere de Verordening Ruimte, door naar gemeenten (zie onder).

De doelstellingen van de provincie worden beschreven aan de hand van de provinciale belangen.

De provinciale belangen zijn:

- a behouden en aantrekken van bedrijvigheid en werkgelegenheid;
- b verbeteren van de waterveiligheid;
- c robuust en veerkrachtig watersysteem;
- d duurzame energievoorziening;
- e versterken stedelijk netwerk;
- f optimaal benutten van bestaande ruimte voor economische clusters;
- g verbeteren interne en externe bereikbaarheid;
- h voldoende aanbod in verschillende woonmilieus;
- i voorzien in een gezonde leefomgeving;
- j ontwikkelen en behouden van vitale en waardevolle landschappen;
- k behoud van de cultuurhistorische hoofdstructuur;
- l verbetering belevingswaarde en vermindering verrommeling;
- m realiseren van een complete ecologische hoofdstructuur;
- n versterken recreatieve functie en groenstructuur.

Overkoepelend thema betreft de doelstelling voor het 'landelijk gebied'. De grote landschappen hebben ieder hun eigen ontstaansgeschiedenis en daarmee hun eigen kwaliteiten. Openheid, rust, stilte, duisternis en landschappelijke diversiteit zijn belangrijke kenmerken. Bescherming en ontwikkeling van deze landschappelijke kernkwaliteiten staan centraal.

Voor een aantrekkelijk landschap (doelstelling j en m) noemt de provincie als voorbeeld dat belangrijke weidevogelgebieden beschermd worden en het natuurlijk karakter hersteld wordt. Het gaat hier niet alleen om de (te ontwikkelen en gerealiseerde) natuurgebieden en EHS, maar ook om kleinschaligere eenheden in het landelijk gebied.

Direct om de stad geldt bovendien dat de groene ruimte in en om de stad hoog wordt gewaardeerd. Met een verstedelijkingsopgave die vooral gericht is op intensivering en herstructurering, wordt de kwaliteit van de groene ruimte steeds belangrijker. Niet alleen vanuit het oogpunt van de leefbaarheid voor bewoners, maar ook vanwege een aantrekkelijk en onderscheidend vestigingsklimaat.

In Zuid-Holland is vooral in de omgeving van het stedelijk gebied sprake van grote recreatietekorten, is de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het landschap onvoldoende en schiet de kwaliteit van het landschap tekort door versnippering en verrommeling.

Bij het provinciaal belang 'Versterken recreatieve functie en groenstructuur (doelstelling n) worden daarom de volgende ambities geformuleerd:

- ontwikkelen van een volledig en gevarieerd recreatieaanbod binnen en buiten de stad;
- beschermen en ontwikkelen van de gebiedseigen kwaliteiten in de landschappen nabij de stad;
- verbeteren van de bereikbaarheid, toegankelijkheid en zichtbaarheid van het landschap nabij de stad;
- ontwikkelen en compleet maken van een aantrekkelijk en veilig recreatief netwerk (fiets- en wandelpaden, wegen, waterwegen, recreatietransferia) dat zowel stad en land als groengebieden onderling verbindt;
- stimuleren van duurzame, op de stedelijke vraag gerichte (verbrede) landbouw;
- tegengaan van versnippering en verrommeling van het landschap;
- versterken van culturele en toeristische voorzieningen;
- wateropvang in stadsranden als onderdeel van de groenstructuur.

In de structuurvisie wordt de doelstelling uitgesproken de komende jaren 5.000 hectare extra groen rond de steden voor recreatie te realiseren. Ondanks deze investeringen blijft er een tekort aan groene ruimte om te fietsen en wandelen, dit is geraamd op circa 30.000 ha. Om aan de recreatieve vraag te voldoen, wil de provincie bestaande recreatiegebieden herinrichten en het landelijk gebied ontsluiten. Door het recreatieve aanbod te verbinden met een samenhangende routestructuur is het mogelijk de schoonheid en cultuurhistorie van deze gebieden te beleven. Goede en aantrekkelijke verbindingen tussen stad en land vergroten de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de steden en het landelijk gebied. De stadsranden zijn nu vaak verrommeld en weinig uitnodigend. Recreatieve groengebieden zijn gebieden die volledig zijn opengesteld en vrij en gratis toegankelijk. In deze gebieden kan men o.a. fietsen, wandelen en varen. Een recreatief netwerk van fiets- en wandelpaden en vaarwegen verbindt deze groene 'GIOS'-gebieden (groen in en om de stad) met de Provinciaal Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) en het Vitale Platteland, waar men ook 'extensief' kan recreëren.

Ten aanzien van het ontwikkelen en behouden van vitale landschappen (alsmede de doelstelling behoud cultuurhistorische hoofdstructuur) (j en k) is voorts van belang dat o.a. de veenweidelandschap behouden moeten blijven. De veenweiden zijn kenmerkend voor Zuid-Holland. Ze bestaan al duizend jaar en zijn ontstaan op basis van menselijke ingrepen in de veenondergrond en de waterhuishouding. Karakteristiek zijn de verschillende (regelmatige) verkavelingspatronen met smalle kavels en veel sloten met hoog waterpeil en de aanwezigheid van kades, lintdorpen, oude dorpskernen, kronkelende veenriviertjes, openheid, grasland, vee, (weide)vogels, en hier en daar rietlanden en moeras. Het zijn internationaal de best bewaarde cultuurlandschappen die zijn ingericht voor de landbouw.

Conclusie

Uit de structuurvisie kunnen drie belangen worden gelezen die samenkomen in onderhavig plangebied, namelijk natuur, recreatie en cultuurhistorie.

Zoals uit de planbeschrijving blijkt, past dit initiatief binnen de herinrichtingsplannen ten aanzien van de Vosse- en Weerlanerpolder, waarbij het gebied geschikt blijft c.q. geschikter wordt voor de in het gebied eigen flora en fauna (waaronder weidevogels). Het recreatief belang wordt ingevuld door openstelling van de polders en de manege. Het cultuurhistorisch belang wordt veilig gesteld, doordat het typerende verkavelingspatroon (langgerekte smalle kavels gescheiden door evenwijdig lopende sloten) behouden (voor zover aanwezig binnen het besluitgebied) blijft. Daardoor blijft het gebied zichtbaar als oorspronkelijk veenweidegebied. Geconcludeerd wordt dat het plan in overeenstemming is met de provinciale structuurvisie.

3.2.2 Provinciale verordening ruimte (2010) (oud, niet meer van kracht)

In de voormalige provinciale verordening zijn kaartbeelden opgenomen met bebouwingscontouren. Voor gronden die buiten de bebouwingscontouren vallen, geldt dat: Bestemmingsplannen voor gronden buiten de bebouwingscontouren aangeduid als landelijk gebied, zoals aangegeven op kaart 1, geen bestemmingen aanwijzen en regels stellen die nieuwe stedelijke functies, bebouwing, intensieve recreatieve functies of bebouwing voor extensieve recreatieve functies mogelijk maken.

Voorts wijzen bestemmingsplannen voor gronden die op kaart 3 zijn aangeduid als overige nieuwe natuur, zoekgebied of ecologische verbinding geen bestemmingen aan die de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden significant beperken.

Conclusie

Uit de kaarten bij de provinciale verordening valt op te maken dat het plangebied buiten de bebouwingscontouren valt. Een manege is een stedelijke functie volgens de definitie van de verordening. Het kan tevens gezien worden als een voorziening voor intensieve dagrecreatie. Deze zijn mogelijk tot 1.000 m². Een afwijkmogelijkheid is opgenomen om grotere recreatieve functies te realiseren passend bij en ondersteunend aan de recreatieve functie van het gebied, bij een goed ontsloten toegang tot een recreatiegebied (artikel 3, lid 5). In de toelichting op de verordening wordt hierover aangegeven dat met name de in de Beleidsvisie Groen indicatief aangeduide recreatieve 'poorten', maar ook andere goed ontsloten locaties in het buitengebied, zich hiervoor lenen. De afweging hierover kan op gemeentelijk niveau worden gemaakt. Het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit is een randvoorwaarde. De provincie ziet er bij de beoordeling van het bestemmingsplan op toe dat de gemeente toepassing van de afwijkmogelijkheid goed motiveert.

Maneges zijn toegestaan, in het bijzonder aan de stadsranden en in of nabij recreatiegebieden met mogelijkheden voor paardrijden. Aangezien er de laatste jaren veel initiatieven zijn geweest voor nieuwe maneges of uitbreiding van bestaande maneges verwacht de provincie van gemeenten dat ze hierop een visie ontwikkelen en op basis daarvan beperkingen stellen aan de maximale omvang van maneges.

Uit deze ruimtelijke onderbouwing en een brief van GS van 25 november 2014 blijkt dat voldoende aandacht is geschonken aan de ruimtelijke kwaliteit. Steun hiervoor wordt verder gevonden in een advies van de stichting Dorp Stad & Land, welke als bij-

lage⁶ is toegevoegd aan deze ruimtelijke onderbouwing, waarin positief wordt gereageerd op de voorgenomen landschappelijke inpassing van de manege. Het leveren van dit beplantingsplan is als voorwaarde in de omgevingsvergunning opgenomen. Voorts heeft de gemeente een visie op maneges vastgesteld, welke als bijlage aan deze ruimtelijke onderbouwing is toegevoegd. Hieruit wordt duidelijk welke ruimte er nog is voor nieuwe maneges. Onderhavig initiatief ziet toe op verplaatsing van een bestaande manege. Dit past binnen de visie.

3.2.3 Actualisering Structuurvisie en Verordening (2012) (oud, niet meer van kracht)

De verordening wordt jaarlijks geactualiseerd. De Actualisering 2012 is op 30 januari 2013 door Provinciale Staten vastgesteld. In deze actualisering zijn de hoofdlijnen, hoofdopgaven en provinciale belangen van het ruimtelijk beleid ongewijzigd gebleven. De in de actualisering voorgestelde wijzigingen zijn verwerkt in de structuurvisie en verordening.

Naast enkele lokale contouraanpassingen en bestemmingswijzigingen hebben de belangrijkste aanpassingen betrekking op de onderwerpen:

- ruimtelijke vertaling Beleidsvisie Groen;
- detailhandel;
- locatiebeleid windenergie;
- bescherming veenweidegebieden en bescherming graslanden Bollenstreek;
- archeologie;
- spoedwet Wro.

Relevant is het onderwerp ruimtelijke vertaling van de Beleidsvisie Groen. In de geactualiseerde structuurvisie staat hierover onder meer dat de nadruk meer zal worden gelegd op recreatieve netwerken waarbij de kwaliteiten van het landschap behouden blijven dan op de aanleg van nieuwe recreatiegebieden. Daarbij is de kwaliteitsverbetering van bestaande groengebieden wel nog steeds een belangrijk aandachtspunt. Verder wordt meer ruimte gegeven voor nieuwe recreatieve voorzieningen. De recreatieve poorten zijn met name geschikt voor het concentreren van recreatieve voorzieningen. Uitgangspunt blijft wel dat de voorzieningen moeten passen bij de functie en kwaliteiten van het gebied.

In de Beleidsvisie Groen is een herijkt projectenpakket Recreatie om de Stad opgenomen dat samen met de gebiedspartners is bepaald. Vosse- en Weerlanerpolder maakt evenwel ook deel uit van de herijking.

Van belang voor deze ruimtelijke onderbouwing is de actualisering van het compensatiebeginsel. De provincie is van plan om in aansluiting op de EHS ook de belangrijke weidevogelgebieden onder het compensatiebeginsel te laten vallen. Voor de belangrijke weidevogelgebieden en de recreatiegebieden binnen de zuidvleugel is deze benadering niet strikt noodzakelijk. Het compensatiebeginsel is en blijft een beleidsregel, waarvoor opname in de verordening niet noodzakelijk is. Bedreigende ingrepen in recreatiegebieden en belangrijke weidevogelgebieden zijn meestal ingrepen in het kader van de aanleg van infrastructuur of verstedelijking.

⁶ Bijlage 16: Advies manege Vosse- en Weerlanerpolder Hillegom, Dorp Stad & Land, 28 augustus 2013

Ook buiten de bovengenoemde natuur(gebieden) zijn er veel natuur- en landschapswaarden in het landelijk gebied. Vaak zijn die kleinschaliger of hangen ze samen met andere functies, zoals weidevogels afhankelijk zijn van de aanwezigheid van de grondgebonden veehouderij. De belangrijke weidevogelgebieden in het landelijk gebied zijn op kaart opgenomen. Voor de overige kleinschalige karakteristieke natuur- en landschapswaarden is de gemeente het aangewezen niveau om de bescherming via het bestemmingsplan te regelen. Zowel de belangrijke weidevogelgebieden als de karakteristieke landschapselementen vallen onder het compensatiebeginsel.

Ook deze waarden zijn belangrijk en moeten door gemeenten beschermd worden. In een dynamische omgeving is het niet te vermijden dat er toch plannen ontwikkeld worden die inbreuk doen op te beschermen waarden. In het algemeen wordt er bij ontwikkelingen gevraagd om een goede landschappelijke inpassing. Voor een aantal categorieën gebieden wordt daarboven compensatie voor het verlies aan waarden geëist. In Zuid-Holland gaat het dan om:

- de Ecologische Hoofdstructuur;
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden in de Zuidvleugel;
- de karakteristieke landschapselementen.

In deze gebieden zijn geen nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen toegestaan die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. In het algemeen vindt de compensatie plaats:

- aansluitend aan of nabij het aangetaste gebied, met dien verstande dat een duurzame situatie ontstaat;
- door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie op afstand van het gebied als fysieke compensatie aansluitend aan of nabij het gebied niet mogelijk is, of op financiële wijze als zowel fysieke compensatie als compensatie door kwalitatief gelijkwaardige waarden op korte termijn redelijkerwijs onmogelijk is;
- als de compensatieverplichting voor gebieden in de Ecologische Hoofdstructuur conform het Barro is geregeld in artikel 5 van de verordening.

Het compensatiebeginsel is niet van toepassing op ontwikkelingen binnen het huidige agrarische grondgebruik in belangrijke weidevogelgebieden (zoals intensivering van het graslandgebruik, de aanleg van kavelpaden, slootdempingen, ruwvoederteelt en de nieuwbouw of uitbreiding van boerderijen), op de vestiging of uitbreiding van (zeer) intensieve vormen van dagrecreatie in recreatiegebieden (mits wordt voldaan aan de voorwaarden in art 3 van de verordening) en op de aantasting van karakteristieke landschapselementen voor zover gelegen binnen de bebouwingscontouren of agrarische bouwpercelen.

In het gehele landelijke gebied komen karakteristieke landschapselementen voor die beschermd moeten worden. Door de kleinschaligheid is het bestemmingsplan het aangewezen planniveau om daarvoor het compensatiebeginsel vast te leggen.

Op 21 mei 2013 heeft de provincie de 'Beleidsregel compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland 2013 vastgesteld. Deze beleidsregel is van toepassing op ingrepen in de volgende aangewezen gebieden: EHS, belangrijke weidevogelgebieden, recreatiegebieden in de Zuidvleugel, karakteristieke landschapselementen en gebieden in de strategische reservering natuur. De wijze waarop het compensatiebeginsel bij (ruimtelijke) ingrepen in de EHS, belangrijke weidevogelgebieden, recreatie gebieden in de Zuidvleugel en karakteristieke landschapselementen moet worden toegepast en de stappen die in een compensatieprocedure moeten worden doorlopen staan in deze beleidsregel.

De Vosse- en Weerlanerpolder en de Oosteinderpolder zijn door de provincie aangewezen als recreatiegebied in de Zuidvleugel (zie kaart 4.9.2.1b Recreatiegebieden in de Zuidvleugel – behorende bij de Visie op Zuid-Holland). Het gebied is niet aangewezen als EHS-gebied of belangrijk weidevogelgebied.

Artikel 4 lid 3 van de Beleidsregel regelt dat de beleidsregel niet van toepassing is op de aanleg van nieuwe natuur- en recreatiegebieden. De manege (2ha) met paardenweide (5ha) zijn opgenomen in het Recreatie om de Stadgebieden (zie DO Vosse- en Weerlanerpolder van DLG). Dat betekent dus dat de ontwikkeling van de manege gezien wordt als onderdeel van de ontwikkeling van nieuw natuur- en recreatiegebied.

Conclusie

Voorname actualisaties staan de uitvoering van het project niet in de weg; het initiatief is in overeenstemming met (voormalige) provinciaal beleid. Dit blijkt ook uit een reactie van de provincie (zie bijlage 20), waarin GS aangeeft dat het plan past binnen de oude Verordening.

3.2.4 Visie Ruimte en Mobiliteit (2014)

In de nieuwe Visie Ruimte en Mobiliteit, vastgesteld door de provincie Zuid-Holland op 9 juli 2014, geeft de provincie Zuid-Holland in één integraal document haar visie op het ruimtelijk beleid en mobiliteitsbeleid. Dat beide thema's integraal worden behandeld is juist in deze provincie belangrijk aangezien hier de ruimtelijke ontwikkeling en de mobiliteitsontwikkeling sterk met elkaar samenhangen, met haar internationale economische complexen, hoge verstedelijkingsgraad en open landschappen.

Uitsnede ruimtelijke hoofdstructuur, ligging plangebied globaal bij ster

Vier rode draden

De Visie Ruimte en Mobiliteit biedt geen vastomlijnd ruimtelijk eindbeeld, maar wel een perspectief voor de gewenste ontwikkeling van Zuid-Holland als geheel. Vier rode

draden geven richting aan de gewenste ontwikkeling en het handelen van de provincie:

1. beter benutten en opwaarderen van wat er is,
2. vergroten van de agglomeratiekracht,
3. verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit,
4. bevorderen van de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving.

Bij onderhavig plan zijn met name belang 1, 2 en 3 van belang.

1. Beter benutten en opwaarderen

De provincie Zuid-Holland wil de groei van de bevolking, de mobiliteit en de economische activiteit hoofdzakelijk opvangen in de bestaande netwerken en bebouwde gebieden. De infrastructuur biedt, hoewel druk bereden, nog veel kansen. Er staat in Zuid-Holland slechts nog een beperkt aantal toevoegingen op stapel in het infrastructuurnetwerk, vooral ontbrekende schakels.

‘Beter benutten en opwaarderen’ betekent in het stedelijk gebied vooral verdichten, herstructureren en transformeren. Met de Visie Ruimte en Mobiliteit neemt de provincie een aantal maatregelen waarmee het aanbod aan woningen beter aansluit op de vraag. De bestaande plancapaciteit wordt geactualiseerd. De provincie biedt samenwerkende gemeenten ruimte om eigen keuzes te maken, maar stelt waar nodig ook grenzen.

2. Vergroten agglomeratiekracht

Het stedelijk gebied van Zuid-Holland ontwikkelt zich tot één agglomeratie met een internationaal sterke ligging. De drie grote economische complexen groeien naar elkaar toe, fysiek maar vooral in de vorm van samenwerkingsverbanden en wederzijdse versterking: de mainport Rotterdam, de vier greenports (Westland-Oostland, Duin- en Bollenstreek, Boskoop en Aalsmeer) en de kennis- en diensteneconomie die zich concentreert op de as tussen Leiden en Dordrecht. Onderhavig plangebied is hierbij gelegen in de regio Duin- en Bollenstreek.

Door verschillende organisaties in elkaars nabijheid te brengen, ontstaan clustervoordelen. De provincie draagt bij aan de ruimtelijke voorwaarden om de potentiële schaal- en clustervoordelen zo veel mogelijk te realiseren en te benutten. Er zijn hiervoor in de eerste plaats uitstekende verbindingen: een goede inpassing in nationale, Europese en wereldwijde netwerken van goederen- en personenvervoer. In de tweede plaats is er een beleid voor nodig van concentratie en specialisatie, op locaties die ook onderling goed verbonden zijn. De provincie maakt daar afspraken over met haar regionale partners.

3. Verbeteren ruimtelijke kwaliteit

Karakteristiek voor Zuid-Holland is de combinatie van drie deltalandschappen: veen-, rivieren- en kustlandschappen. De provincie biedt de nodige flexibiliteit om ook in het buitengebied maatwerk en dynamiek mogelijk te maken. Tegelijk verschaft zij duidelijkheid over de soms kwetsbare kwaliteiten die de Zuid-Hollandse landschappen maken tot wat ze zijn, en keuzes die de provincie maakt om deze te beschermen.

De Visie Ruimte en Mobiliteit bevat een nieuw handelingskader voor ruimtelijke kwaliteit. Behoud én ontwikkeling van kwaliteiten staan hierin centraal. De systematiek biedt kansen voor nieuwe dynamiek in het landelijk gebied.

Handelingskader Ruimtelijke Kwaliteit			
	Categorie 3 Groene ruimte	Categorie 2 Specifieke waarde	Categorie 1 Bijzondere kwaliteit
Inpassing	ja	na goedkeuring	na goedkeuring
Aanpassing	na goedkeuring	na goedkeuring	nee
Transformatie	na goedkeuring	nee	nee

Het plangebied ligt in het buitengebied en volgens de ruimtelijke hoofdstructuur maakt het onderdeel van een kustlandschap.

In het buitengebied zijn agrarische landschappen en natuurlandschappen veelal beeldbepalend. Dicht bij de stad vinden we een grote diversiteit aan verschillende natuur- en cultuurlandschappen met bijbehorende (lint)bebouwing. Deze vormen de tweede laag. Ook in deze laag zijn de drie deltalandschappen terug te vinden: de zee-kleipolders met omringende dijken in het rivierdeltalandschap, de bollenteelt en de landgoederen in het kustlandschap, en als derde het veenlandschap dat grotendeels is opgebouwd uit het uitgestrekte veenweidegebied met zijn langgerekte kavels en de droogmakerijen met hun kenmerkende rechthoekige structuur. Het zijn allemaal voorbeelden waarbij vanuit verschillende Ausgangssituaties en in verschillende periodes het land zo goed mogelijk is ingericht voor het landbouwkundig gebruik. Ook in de toekomst blijft het agrarisch gebruik een belangrijke drager voor de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied, en is er binnen de voorwaarden vanuit ruimtelijke kwaliteit ook ruimte voor andere (economische) activiteiten. De combinatie van gebruikswaarde en belevingswaarde staat hier centraal.

De essentie van het handelingskader is een drieslag in de aard van de ruimtelijke ontwikkeling en een drieslag in gebiedscategorieën. Naarmate de invloed van een ontwikkeling geringer is en de waarden in een gebied minder kwetsbaar of bijzonder zijn, is de bemoeienis van de provincie kleiner. Een voorgenomen initiatief wordt aangemerkt als 'inpassing', 'aanpassing' of 'transformatie'. De aansluiting bij de aard en de schaal van het landschap is bepalend: een 'inpassing' sluit erop aan, een 'transformatie' verandert beide, een 'aanpassing' sluit wel bij de schaal maar niet bij de aard van het landschap aan of andersom. In principe staat het gemeenten vrij om inpassingen in de groene ruimte toe te laten. Voor aanpassingen of transformaties is een positief kwaliteitsoordeel van de provincie nodig.

Hierbij maakt ook de karakteristiek van de locatie uit. In delen van de groene ruimte is de flexibiliteit minder. In gebieden met een specifieke, bijzondere waarde wil de provincie ieder initiatief voor inpassing of aanpassing op zijn merites beoordelen en is transformatie bij voorbaat uitgesloten.

Ondanks het nieuwe handelingskader voor ruimtelijke kwaliteit, zijn bouwprojecten uit landschappelijk oogpunt niet altijd een verrijking. Daarom heeft de provincie aan nieuwe, gebiedsvreemde ontwikkelingen de mogelijkheid van een maatschappelijke tegenprestatie verbonden. Wie zich een deel van het landschap toe-eigent voor een nieuw gebiedsvreemd gebruik, wordt gevraagd om dat te compenseren door een landschappelijke verbetering mogelijk te maken, bij voorkeur in het gebied zelf.

De volgende uitleg hoort bij de drie categorieën.

- 1 Inpassing. Dit betreft een 'gebiedseigen' ontwikkeling, passend bij de schaal en de maat van de bestaande kenmerken van een gebied. Een voorbeeld hiervan is de uitbreiding van een agrarisch bedrijf in het buitengebied of een woning in een lint. Bij inpassing veranderen bestaande structuren en kwaliteiten niet tot nauwelijks. De rol van de provincie is hier in principe beperkt, behalve in gebieden met topkwaliteit.
- 2 Aanpassing. Dit betreft een gebiedsvreemde ontwikkeling van relatief beperkte omvang, of een (gebiedseigen dan wel gebiedsvreemde) ontwikkeling die niet past bij de schaal en maat van het landschap. Een voorbeeld is een beperkt aantal nieuwe woningen in het buitengebied, een nieuw landgoed, of de verbreding van een provinciale weg. De rol van de provincie zal zich, afhankelijk van het type gebied en het type ontwikkeling, vooral richten op het toewerken naar een kwalitatief optimaal resultaat, zonodig inclusief een maatschappelijke tegenprestatie.
- 3 Transformatie. Bij transformatie gaat het om een verandering van een gebied van dusdanige aard en omvang dat er een nieuw landschap ontstaat. Dit is bijvoorbeeld het geval bij uitleglocaties voor woningbouw en bedrijventerrein of de aanleg van grootschalige recreatiegebieden. Bij transformatie-opgaven is bijna altijd een provinciaal doel of belang in het geding en zal de betrokkenheid van de provincie zich richten op een actieve behartiging van provinciale doelen, een kwalitatief optimaal resultaat inclusief een maatschappelijke tegenprestatie.

Het plangebied betreft het landelijk gebied. Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen landelijk gebied dient aandacht te zijn voor de kwaliteiten van het gebied.

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening hanteren gemeenten de "ladder voor duurzame verstedelijking" om de keuze voor en situering van nieuwe woon- en werklocaties te verantwoorden. De provincie bevordert de consequente toepassing van de ladder door deze op te nemen in de Verordening ruimte en daarbij een aantal begrippen te verhelderen. Een van die begrippen is het "bestaand stads- en dorpsgebied" (BSD). De provincie verstaat daaronder: 'het bestaand stedenbouwkundig stelsel van bebouwing, met inbegrip van daartoe bouwrijp gemaakte terreinen, ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid (uitgezonderd glastuinbouw), detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal-culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur'. Volgens de ladder voor duurzame verstedelijking moet nieuwe stedelijke ontwikkeling primair plaatsvinden binnen het BSD. Diverse locaties in en nabij het stedelijk gebied zullen een andere functie krijgen die op die plek passerend is, zowel vanuit behoefte als vanuit kwaliteit.

Beoordeling en conclusie

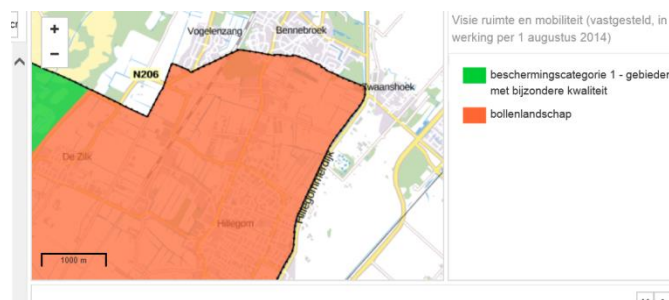
Onderhavig plangebied is niet gelegen binnen BSD.

In een kwaliteitskaart werkt de provincie uit welke ruimtelijke kwaliteiten de locatie aanwezig zijn. De provincie geeft richting en ruimte aan een optimale wisselwerking tussen ruimtelijke ontwikkelingen en gebiedskwaliteit. Om te kunnen bepalen of een ontwikkeling past bij de gebiedskwaliteit, waardeert de provincie de kwaliteit van gebieden in categorieën en onderscheidt ze ruimtelijke ontwikkelingen naar hun mate van impact op de omgeving. De kwaliteitskaart wordt in 4 lagen uitgewerkt:

1. Laag van de ondergrond;
2. Laag van de cultuur- en natuurlandschappen;

3. Laag van de stedelijke occupatie;
4. Laag van de beleving.

Het plangebied betreft het landelijk gebied en is daarbinnen als kustlandschap te typeren (laag 1). Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen landelijk gebied dient aandacht te zijn voor de kwaliteiten van het gebied. Het kustlandschap is zichtbaar als complex van strand, duinen, strandwallen en strandvlakten. Instandhouding van de kwaliteiten van het duingebied en de landgoederenzone is van groot belang, met het oog op biodiversiteit en kustveiligheid. Binnen de typering kustlandschap is het gebied vervolgens aangewezen als bollenlandschap (laag 2).

Het bollenlandschap is ontstaan door het vergraven van oude duinen en strandwallen en de aanleg van een fijnmazig vaartenstelsel ten behoeve van de bollenteelt. Kenmerkend is de afwisseling van kleurrijke bollenvelden (seizoensgebonden), verspreide bebouwing en begroeiing, vaarten en sloten. Bijzonder zijn de (restanten van) landgoederen en oude duinen. De ruimtelijke structuur wordt bepaald door een afwisseling van parallel aan de kustlijn gelegen open en verdichte zones.

De kwaliteit en herkenbaarheid van dit landschap komen steeds verder onder druk door toenemende bedrijfsbebouwing en verstedelijking die niet geënt is op een samenhangende en herkenbare ruimtelijke structuur. Mede door intensivering van de bollenteelt raakt het gebied daarmee steeds verder versnipperd. Het zicht op de bollenvelden wordt door bebouwing steeds meer beperkt.

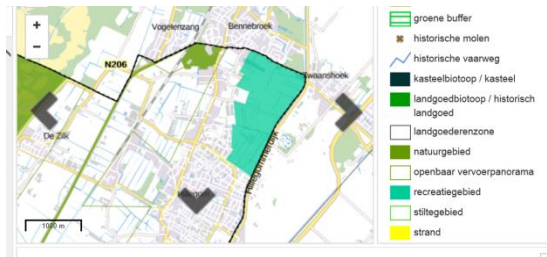
Dit betekent dat een ontwikkeling bijdraagt aan een samenhangende en herkenbare ruimtelijke structuur, op een logische plek in deze structuur ligt en toekomstbestendig is. Opgave hierbij is om de intensivering in de landbouw en de verstedelijking te koppelen aan een versterking van de landschappelijke structuur.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het contrast tussen de open en nog gave strandvlakten en de voor de bollenteelt in cultuur genomen (afgezande) oude duinen en strandwallen.
- Verdichting vindt plaats in reeds bestaande verdichte zones.
- Ontwikkelingen dragen bij aan behoud en versterking van het zicht op de bollenvelden en de aantrekkelijkheid van het bollenlandschap.

Op laag 4 is het gebied opgenomen als recreatiegebied. Deze laag gaat over zorgvuldig omgaan met wat van waarde is in combinatie met het vergroten van de recreatieve gebruikswaarde van de provincie. Het betreft bijzondere plekken van cultuurhistorische waarde, maar gaat ook over het zorgdragen voor een recreatief toegankelijke provincie met een heldere groenstructuur als basis. De bijzondere plekken worden

gekoesterd. Het zijn unieke stukjes landschap die vertellen over de historie en ontwikkeling van de provincie en bijdragen aan de identiteit en toeristische kwaliteit. Zuid-Holland wordt gekenmerkt door een groot verschil tussen luwe en dynamische gebieden. Kwaliteiten als stilte en beleving van ruimte kenmerken de luwe gebieden en zijn belangrijke waarden. Het beleid is dan ook gericht op het behouden en versterken van het (belevings)contrast tussen het luwe buiten en de dynamiek van de stad.

Recreatieterreinen liggen veelal op de overgang van de stedelijke dynamiek naar het luwe buiten. De kwaliteit van deze overgangen kan versterkt worden door het vergroten van de robuustheid, continuïteit, beleefbaarheid en aantrekkingskracht van zowel de recreatie- als de natuurgebieden. Een wezenlijk kenmerk van de recreatiegebieden is het openbaar parkkarakter. Een divers aanbod aan recreatiegebieden vergroot de aantrekkelijkheid van de provincie. De inrichting van de gebieden is gebaseerd op de ligging ten opzichte van het stedelijk weefsel, de recreatievraag, de landschappelijke kenmerken ter plaatse en de ligging ten opzichte van andere stedelijk groen. Het aanbod wordt hierdoor specifiek en sterker verbonden met de Zuid-Hollandse kwaliteiten.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen vergroten de diversiteit in ruimtelijke inrichting en programma tussen de verschillende recreatie- en groengebieden.
- Recreatieve routes dragen bij aan een betere verbinding van de buitenstedelijke groengebieden onderling en met de stedelijke groen- en waterstructuur.
- Ontwikkelingen dragen bij aan het verbeteren van de kwaliteit ter plaatse en de samenhang tussen het binnenstedelijk en buitenstedelijk groen.
- (Her)inrichting van recreatiegebieden is gebaseerd op de ligging ten opzichte van het stedelijk weefsel, de recreatievraag, de landschappelijke kenmerken ter plaatse en de ligging ten opzichte van andere stedelijk groen.
- Ontwikkelingen behouden of versterken de openbaarheid van recreatiegebieden.

Los van deze 'kwaliteitseisen' stelt de provincie in de structuurvisie ook op andere gebieden bepaalde beleidsregels. Zo is het gebied aangewezen als 'recreatiegebied rond de stad'. In dergelijke gebieden moet compensatie plaatsvinden als specifieke natuur-, recreatie of landschapswaarden verloren gaan. GS hebben hiertoe de Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013 vastgesteld.

Voorts is het gebied van een beschermingscategorie 2 voorzien; het gaat hier om een gebied dat de provincie in stand wil houden omdat ze landschappelijk, ecologisch of qua gebruikswaarde bijzonder zijn. De instandhouding van deze waarden vraagt om toegespitste vormen van bescherming en ontwikkeling. Ruimtelijke ontwikkelingen in

deze gebieden zijn mogelijk, maar met inachtneming van de specifieke waarden naast de generieke bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit.

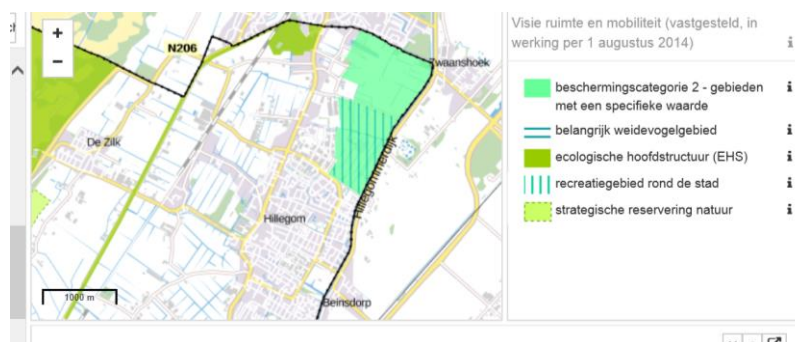
De volgende gebieden hebben specifieke waarden:

belangrijke weidevogelgebieden, gelegen buiten de ecologische hoofdstructuur, vanwege de specifieke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor deze karakteristieke en kwetsbare vogels,

openbare recreatiegebieden, vanwege hun onmisbare bijdrage aan de leef- en vestigingskwaliteit in zowel het stedelijk als het landelijk gebied,

groene buffers, vanwege hun belang voor de identiteit, geleding en leefkwaliteit van het stedelijk gebied,

graslanden in de Bollenstreek, als kenmerkend, maar inmiddels zeldzaam geworden onderdeel van het bollenlandschap en de nog gave strandvlakten daarbinnen.

Zoals aangegeven, gaat het in dit geval om een openbaar recreatiegebied.

Duidelijk is, dat het initiatief voor een manege past binnen de richtpunten voor dit gebied en derhalve binnen de kwaliteitskaart. Niet alleen wordt een recreatieve functie toegevoegd; ook wordt een basis gelegd voor een meer recreatief (openbaar) en natuurlijk gebruik van de naast gelegen Vosse- en Weerlanerpolder. Hierdoor draagt de ontwikkeling ook bij aan het contrast zichtbaar maken tussen de open en nog gave strandvlakten (waar in de Vosse- en Weerlanerpolder sprake van is) en de voor de bollenteelt in cultuur genomen (afgezande) oude duinen en strandwallen. De verdichting vindt plaats direct aangrenzend een bedrijventerrein, ofwel een reeds verdichte zone. Er wordt daarom voldaan aan zowel de richtpunten betreffende recreatiegebieden als het bollenlandschap.

Aan de stichting Dorp, Stad en Land is bovendien gevraagd op de omgevingsvergunning te reageren (zie bijlage 16), waarin reeds enkele uitgangspunten ten aanzien van de landschappelijke inpassing zijn gegeven. De stichting is van mening dat het plan voldoende landschappelijk wordt ingepast. De positionering van het project aansluitend op het bedrijventerrein en georiënteerd op de huidige landschappelijke verkaveling wordt positief beoordeeld. Wel adviseert men e.e.a. in detail uit te werken door middel van een landschappelijk beplantingsplan. Ook adviseert men rekening te houden met de door de stichting gesuggereerde plek waar de groenstructuur moet komen en de richting daarvan (bijlage bij het advies). Het indienen van dat plan is als voorwaarde gekoppeld aan de nieuwe vergunning; daarbij moet rekening worden gehouden met de suggesties van de stichting.

Uit een brief van GS van 3 augustus 2014, blijkt voorts dat het initiatief landschappelijk goed wordt ingepast; gelet op de brief en bovenstaande past het initiatief derhalve in de provinciale structuurvisie.

3.2.5 Provinciale Verordening Ruimte (2014)

De Verordening ruimte Zuid-Holland is vastgesteld in samenhang met de Visie ruimte en mobiliteit en het Programma ruimte. De visie bevat de hoofdzaken van het ruimtelijk beleid en het mobiliteitsbeleid van de provincie Zuid-Holland. Het ruimtelijk beleid is uitgewerkt in het programma. De verordening is vastgesteld met het oogmerk van juridische doorwerking van een deel van het ruimtelijk beleid en bevat daarom regels voor bestemmingsplannen en daarmee gelijkgestelde ruimtelijke plannen.

Voor de gehele provincie geldt dat nieuwe stedelijke ontwikkelingen in eerste aanleg plaats dienen te vinden binnen bestaand stads- en dorpsgebied (artikel 2.1.1). Indien de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stads- en dorpsgebied van de betreffende regio kan plaatsvinden, wordt gebruikgemaakt van locaties die, gebruikmakend van verschillende middelen van vervoer, passend ontsloten zijn of als zodanig worden ontwikkeld, passen in de doelstellingen en richtpunten van de kwaliteitskaart van de Visie ruimte en mobiliteit, waarbij artikel 2.2.1 van toepassing is, en zijn opgenomen in het Programma ruimte, voor zover het gaat om Onder bestaand stads- en dorpsgebied als bedoeld in het eerste lid, onder b, wordt verstaan: bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing, met inbegrip van daartoe bouwrijp gemaakte terreinen, ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid (uitgezonderd glastuinbouw), detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur. locaties groter dan 3 hectare.

Artikel 2.2.1

Een bestemmingsplan kan voorzien in een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling, onder de volgende voorwaarden ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit:

- a de ruimtelijke ontwikkeling past binnen de aard en schaal van het gebied en voldoet aan de richtpunten van de kwaliteitskaart (inpassen);
- b als de ruimtelijke ontwikkeling qua aard of schaal niet past binnen het gebied (aanpassen), wordt deze uitsluitend toegestaan mits de ruimtelijke kwaliteit per saldo ten minste gelijk blijft door:
 1. zorgvuldige inbedding van de ontwikkeling in de omgeving, rekening houdend met de relevante richtpunten van de kwaliteitskaart, en
 2. het zo nodig treffen van aanvullende ruimtelijke maatregelen zoals bedoeld in het derde lid;
- c als de ruimtelijke ontwikkeling qua aard en schaal niet past binnen het gebied (transformeren), wordt deze uitsluitend toegestaan mits de ruimtelijke kwaliteit van de nieuwe ontwikkeling is gewaarborgd door:
 - 1 een integraal ontwerp, waarin behalve aan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied ook aandacht is besteed aan de overgang naar de omgeving en de fase-ring in ruimte en tijd, alsmede rekening is gehouden met de relevante richtpunten van de kwaliteitskaart, en
 - 2 het zo nodig treffen van aanvullende ruimtelijke maatregelen zoals bedoeld in het derde lid.

Lid 2 Uitzonderingen vanwege beschermingscategorieën

Een bestemmingsplan voor een gebied met beschermingscategorie 2, waarvan de plaats geometrisch is bepaald en verbeeld op Kaart 7 Beschermingscategorieën ruimtelijke kwaliteit, kan niet voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling als bedoeld in het eerste lid, onder c, tenzij het gaat om de ontwikkeling van bovenlokale infrastructuur of van natuur of om een in het Programma ruimte uitgezonderde ruimtelijke ontwikkeling en voorts wordt voldaan aan de onder c gestelde voorwaarden.

Onderhavig initiatief wordt beschouwd als 'aanpassen'. Derhalve is de nodige aandacht geschonken aan een zorgvuldige inbedding van de ontwikkeling in de omgeving (de manege wordt landschappelijk ingepast). Zoals al eerder aangegeven, past het initiatief binnen de kwaliteitskaart (zie voorgaande paragraaf).

Bij brief van 3 augustus 2015 constateren Gedeputeerde Staten dat de ruimtelijke kwaliteit per saldo niet minder wordt door deze ontwikkeling en daarom voldoet aan de nieuwe Verordening. Zie bijlage 19.

Als aangegeven, zijn de richtpunten van de kwaliteitskaart niet in het geding, maar ligt het plan wel binnen een gebied met beschermingscategorie. In hoofdstuk 2 is een motivering van het plan gegeven; de provincie is hier zoals aangegeven mee akkoord gegaan bij brief van 3 augustus 2014 en 25 november 2014.

Voort is artikel 2.3.3 van toepassing. Hierin staat onder meer dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op bestaande niet-agrarische bedrijven en andere bestaande niet-agrarische bebouwing op gronden buiten bestaand stads- en dorpsgebied, voldoet aan de volgende voorwaarden:

(..)

verplaatsing van een bestaand niet-agrarisch bedrijf of andere niet-agrarische bebouwing naar een nieuwe locatie buiten bestaand stads- en dorpsgebied is mogelijk indien per saldo de ruimtelijke kwaliteit verbetert en de bebouwing en de verharding op de oorspronkelijke locatie worden verwijderd.

De verharding en de bebouwing wordt op de huidige locatie verwijderd; blijkens de brieven van de provincie van augustus 2014 en 25 november 2014 verbetert per saldo de ruimtelijke kwaliteit.

Gelet op bovenstaande, past het initiatief binnen de Provinciale Verordening Ruimte.

3.2.6 Convenant Zuidvleugel Zichtbaar Groener (2005)

Onder regie van de provincie Zuid-Holland is in 2005 het project Zuidvleugel Zichtbaar Groener (ZZG) van start gegaan. Tussen Rijk, provincie, regionale besturen, gemeenten en waterschappen zijn afspraken gemaakt over behoud en versterking van bepaalde (recreatieve) groengebieden en de financiering hiervan. Doel van het project is de realisatie van recreatiegebieden in de Zuidvleugel een impuls te geven. De Vosse- en Weerlanerpolder en de Oosteinderpolder zijn opgenomen in het programma ZZG.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 *Structuurvisie Hillegom (2008)*

Op 11 december 2008 is de Structuurvisie Hillegom vastgesteld. In de Structuurvisie wordt ingezet op het verbeteren van de recreatiemogelijkheden in het buitengebied door aanleggen van fiets-, wandel- en waterroutes bij de herindeling van het hele buitengebied. Door de uitvoering van het initiatief voor de herinrichting van de Vosse- en Weerlanerpolder worden er voet- en fietspaden en een vaarroute aangelegd. Dit zorgt voor een verhoging van de recreatieve waarde. In het hele gebied worden landschapselementen als dijken, bermen en oevers verder ontwikkeld tot ecologische verbindingzones. De landschappelijke waarde wordt versterkt door het aanbrengen van houtwalbeplantingen, vooral langs de noord-zuid lopende wegen. De toeristisch-recreatieve waarde wordt vergroot door een betere ontsluiting voor voetgangers en fietsers, maar ook door vaarroutes. De polders kunnen een belangrijke rol gaan spelen als recreatief uitlooph gebied.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de uitvoering van de herinrichting en daarmee de realisatie van een manege past binnen de uitgangspunten van de Structuurvisie. Het initiatief is daardoor in overeenstemming met het gemeentelijk beleid.

3.3.2 *Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (2016-2020)*

Om afvalwater uit de woonomgeving te verwijderen is riolering een onmisbare voorziening. Het zorgt voor de bescherming van de volksgezondheid en milieu en – extremen daargelaten – tegen natte voeten. De inzameling en transport van afvalwater zijn gemeentelijke taken, die vanaf 2008 zijn aangevuld met de doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater en het tegengaan van structurele grondwateroverlast.

Binnen het stedelijk gebied van de gemeente Hillegom is het grootste gedeelte van het rioolstelsel 'gemengd', dat wil zeggen dat afvalwater en regenwater door één buis afgevoerd worden naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie. De afgelopen decennia is echter een grote inspanning geleverd om regenwater van de gemengde riolering af te halen. Bij bestaande bouw gebeurt dit door zogenaamd afkoppelen van verhard oppervlak (het regenwater dat op deze oppervlakken valt wordt veelal boven-, dan wel ondergronds afgevoerd naar watergangen). Bij nieuwbouw wordt het regenwater en afvalwater volledig gescheiden. Het afvalwater afkomstig van woonboten en woningen buiten de bebouwde kom is aangesloten op de drukriolering. Het hemelwater wordt geloosd op oppervlaktewater.

Conclusie

Het initiatief is in overeenstemming met het VGRP.

3.3.3 *Stedelijk Waterplan (2009)*

De gemeente Hillegom heeft in 2009 samen met het Hoogheemraadschap Rijnland een stedelijk waterplan vastgesteld. Het doel van het waterplan is het realiseren van een gezond en veerkrachtig watersysteem. Dit watersysteem moet voldoen aan landelijke en Europese normen en is gebaseerd op een gezamenlijke visie van gemeente

en hoogheemraadschap op een duurzame waterhuishouding in de gemeente. In het waterplan worden concrete afspraken gemaakt over de opgaven op het gebied van kwantiteit en kwaliteit en de vereiste inspanningen om het watersysteem vóór 2015 op orde te brengen en te houden. In het waterplan ligt de focus op het stedelijke gebied van de gemeente Hillegom.

Voor zover relevant, wordt het landelijk gebied binnen de gemeente in het waterplan betrokken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om waterkwaliteitsdoelstellingen (KRW), peilgebieden en de aan- en/of afvoer van water uit het landelijk gebied door het stedelijk gebied. De ringvaart heeft een belangrijke functie in het watersysteem van Hillegom. Op verschillende plekken wordt water ingelaten vanuit de zijtakken van de Ringvaart. Het overvloedige water wordt vervolgens aan de oostkant ook weer uitgemalen op de Ringvaart.

De Vosse- en Weerlanerpolder maakt deel uit van een kwelgebied en wordt genoemd als onderdeel van de wateropgave; het gaat om ontwikkeling natte natuur (voor het stedelijk van de Vosse- en Weerlanerpolder is er geen wateropgave). De Vosse- en Weerlanerpolder draagt bij aan het infiltratievermogen van de gemeente. De maatregelen als benoemd in het Stedelijk Waterplan zijn gerealiseerd.

Conclusie

Zie paragraaf 4.3.1 ("watertoets") voor de wateraspecten van dit plan; voldaan wordt aan het Stedelijk Waterplan.

3.3.4 Duurzaamheidsagenda Samenwerk en Verbinden 2011-2014 (2011)

Beleid

Het algemene kader voor het milieu- en duurzaamheidsbeleid van de gemeente Hillegom staat in de Duurzaamheidsagenda "Samenwerken en Verbinden". De Duurzaamheidsagenda kent een directe relatie met de ruimtelijke ordening waar het gaat om de doelstellingen voor duurzaam bouwen, duurzame inrichting van gebieden en duurzame stedenbouw. Ook het klimaatbeleid heeft een directe relatie met de ruimtelijke ordening. Daarom is ook het Regionaal Klimaatprogramma 2008-2012 Holland Rijnland relevant, dat is opgesteld in samenwerking met de gemeente Hillegom.

Instrumenten en ambities voor duurzaamheid

De toe te passen instrumenten en ambities voor duurzaamheid in ruimtelijke plannen zijn afhankelijk van de omvang van het project. Ambities voor dit project zijn uitgewerkt in de Regionale DuBoPlus Richtlijn (zie www.odwh.nl/dubo).

Belangrijke aandachtspunten daarbij:

- gebruik van FSC-hout en zo min mogelijk milieubelastende materialen;
- kansen voor energiebesparing of duurzame opwekking van energie benutten. Het dak leent zich wellicht goed voor plaatsing van zonnepanelen. Daarbij kan gebruikgemaakt worden van diverse fiscale voordelen en mogelijk een SDE+-subsidie van de Rijksoverheid (Agentschap.nl).

Conclusie

De omvang van dit project is zodanig dat de gemeente geen eisen stelt aan de manege op het gebied van duurzaamheid.

3.3.5 Hillegoms Verkeer- en Vervoerplan (2009)

Hoofddoel van het Hillegoms Verkeer- en Vervoerplan (HVVP) is het optimaliseren van de leefbaarheid, verkeersveiligheid en bereikbaarheid in Hillegom. Het HVVP is in september 2009 vastgesteld door de gemeenteraad. Er zijn kwantitatieve kaders voor verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid geformuleerd. Vervolgens is voor de huidige en toekomstige situatie geïnventariseerd waar zich knelpunten voordoen op het gebied van verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid. Aan de hand van de kaders en de inventarisatie zijn oplossingsrichtingen geformuleerd. Daarbij gaat het enerzijds om infrastructurele maatregelen en anderzijds om beleidsmatige oplossingen. Tot slot zijn de oplossingsrichtingen aan de hand van criteria geprioriteerd. Voor dit plan is vooral van belang de beleidsmatige oplossing / kader t.a.v. parkeren. De toenemende vraag naar parkeerplaatsen zorgt in zowel bestaande gebieden (woonwijken, winkelgebieden) als bij nieuwe ontwikkelingen voor dilemma's rond het parkeren. Gezien de schaarste van ruimte moet de vraag naar bebouwing, groen, speelvoorzieningen en parkeren tegen elkaar worden afgewogen. Bij nieuwe ontwikkelingen moet daarom tenminste van de gemiddelde CROW parkeernorm worden uitgegaan (parkeren dient op eigen terrein te worden gerealiseerd). Dit project voldoet aan dit uitgangspunt.

Conclusie

Het initiatief is in overeenstemming met het Hillegoms Verkeer- en Vervoerplan.

3.3.6 Parkeerbeleid Hillegom (2015)

Het parkeerbeleid is vastgesteld om alle functies in de gemeente goed te laten functioneren. Het schept de voorwaarden voor een economisch vitale gemeente en een plezierig woon- en leefklimaat. De nota bestaat uit naast een inleiding uit vier deelnota's: een deelnota centrum (voor de parkeersituatie in het centrum); een deelnota Hillegom (voor het overig gebied) en een deelnota parkeernormen. Het HVVP is het kader voor de parkeernota, zie boven. In deelnota parkeernormen is de functie manege niet opgenomen. Daarom wordt aangesloten bij de CROW-publicatie Kencijfers en verkeersgeneratie, publicatie 217, 2012. Daarbij is, net als in het parkeerbeleid, uitgegaan van de gemiddelde CROW-parkeerkencijfers.

3.3.7 Groenbeleidsplan (2015-2024)

Actuele tendensen

Navraag bij het burgerpanel leert dat Hillegommers graag veel groen hebben. Ze wensen een groen dorp waarbij in elke straat bomen staan. Letterlijk werd gevraagd om 'een dorp zoals het vroeger was'. Navraag bij de ambtelijke werkgroep leert dat er ook veel wordt geklaagd over groen. Iedereen wil een groen dorp, maar velen willen geen boom voor hun woning. De praktijk leert ook dat de druk op de ruimte steeds groter wordt. Zowel boven als onder de grond moeten heel veel functies en voorzieningen hun plek krijgen. Dat maakt het moeilijk, en soms zelfs onmogelijk, om groen van een goede kwaliteit in te brengen. Deze druk op de schaarse hoeveelheid ruimte kan leiden tot vermindering van de groene kwaliteit.

Dit groenbeleidsplan geeft aan hoe de gemeente Hillegom anticipeert op bovenstaande ontwikkelingen en tendensen. Het laat zien hoe de gemeente groene kwaliteit rea-

liseert én behoudt en hoe zij dit inbedt in haar ruimtelijke ontwikkeling. Om ongewenst verlies van groen te voorkomen, geeft dit plan richting aan de bescherming van groen. Voor het buitengebied, waar de Vosse- en Weerlanerpolder deel van uitmaakt, wordt geconstateerd dat dit waardevol is: zelfs op nationaal en internationaal niveau geniet dit bekendheid. Ook in de toekomst is hier sprake van een prachtig landschap met een unieke combinatie van grote openheid en bollenhagen. Het zijn zuivere veenweide- en bollenteeltlandschappen die een duidelijk stempel drukken op deze streek. Gemeentelijke bermen, oevers en hagen hebben een goede technische kwaliteit en beeldkwaliteit en dragen wezenlijk bij aan de ecologische waarden van het buitengebied.

Groen dient meerdere belangen:

- Groen voor gezondheid en economie
- Groen voor de bezoekers
- Groen voor de cultuurhistoricus
- Groen voor de natuur / biodiversiteit
- Groen voor de gebruikers
- Groen voor de gemeente

De nieuwe beleidskoers bestaat uit:

Natuurlijker groen

In het vervolg is er meer aandacht voor ecologie in de planvorming. Er zal vaker bewust worden gekozen voor natuurvriendelijke, flauwe oevers en bloemrijke bermen. De gemeente kiest ook bewust voor veel bloeiende soorten; bomen, heesters en vaste planten. Enerzijds omdat bloei positief is voor insecten. Anderzijds omdat de gemeente het draagvlak voor ecologisch groen belangrijk vindt. Vooral in de kernen is het belangrijk dat de oevers en bermen ook een verfraaiing van de openbare ruimte betekenen.

Parken: van kijkgroen naar gebruiksgroen

Uit het vorige beleidsplan en het recent gehouden burgerpanelonderzoek is de wens tot meer bruikbaar groen gebleken. De gemeente Hillegom heeft diverse parken binnen de bebouwde kom die dat mogelijk maken. Om bruikbaarheid van het groen te vergroten, krijgen enkele parken een opwaardering om de inrichting weer aan te laten sluiten bij deze tijd.

Ontwikkeling en bescherming van hagen

In het buitengebied bestaat de wens tot de aanplant en bescherming van hagen. Ten dele pakt de gemeente dit zelfstandig op. Waar mogelijk wordt hierin de aansluiting gezocht bij de activiteiten van Holland Rijnland.

Bomen in particuliere tuinen

Het planten van gemeentelijke bomen in particuliere tuinen geeft problemen met onderhoud en verantwoordelijkheden. In nieuwe situaties wordt dit niet meer gedaan.

Burgers betrekken

Bij herontwikkeling van straten krijgen burgers voorafgaand aan de planvorming de kans om hun wensen ten aanzien van het groen te uiten. Met die informatie gaat de gemeente een maatwerkplan maken.

Trots uitstralen

De gemeente gaat intensiever communiceren met haar burgers. Er wordt vaker en duidelijker uitgelegd waarom de gemeente doet wat ze doet (zie hoofdstuk 6). Dat kan door bij de uitvoering van een project een bord met uitleg te plaatsen. Maar ook door in de lokale media korte artikeltjes te schrijven. De gemeente is trots op haar groen en dat mag gezien worden.

Wat blijft is:

Ontwikkelen = kansen grijpen

Hillegom is volop in ontwikkeling. Op diverse plekken wordt gewerkt aan inbreiding, uitbreiding, renovatie en herontwikkeling. De gemeente ziet die ontwikkelingen niet als bedreiging voor groen maar juist als kans. Elke ontwikkeling, groot en klein, is namelijk een kans om de kwaliteit van het groen (en daarmee van de leefomgeving) te verhogen.

Waardevolle Bomenlijst

De Waardevolle Bomenlijst blijft bestaan omdat de gemeente de meest waardevolle bomen goed wil beschermen.

Structuurkaart

Net als in de vorige beleidsperiode werkt Hillegom ook de komende jaren met een groenstructuurkaart. Dat maakt het mogelijk om zorgvuldig te prioriteren.

Conclusie

Met het plan voor de manege wordt een bijdrage geleverd aan de openstelling van de Vosse- en Weerlanerpolder voor recreatie en natuurontwikkeling. Het plan is zodoende in overeenstemming met het Groenbeleidsplan.

3.3.8 Welstandsnota (2008)

Op grond van de woningwet heeft Hillegom in 2008 een op de gemeente toegesneden welstandsbeleid vastgesteld in de vorm van een welstandsnota. Met algemene criteria en loketcriteria voor kleinere bouwwerken is in deze nota duidelijk gemaakt wat de mogelijkheden en voorwaarden zijn om bouwwerken te bouwen of te verbouwen. Ook bevat deze nota een categorie-indeling van de verschillende gebieden in onze gemeente. Onderhavig plangebied valt in het gebied “Buitengebied”.

Voor het buitengebied geldt een regulier welstandsniveau in lijn met de bescheiden rol van de bebouwing. De beoordeling van de woongebouwen is gericht op afwisseling en individualiteit, zorgvuldige detaillering en traditioneel materiaal- en kleurgebruik. De bedrijfsgebouwen dienen sober en zorgvuldig te zijn vormgegeven met een terughoudend kleurgebruik.

Welstandscriteria

Bij de beoordeling van bouwplannen wordt er getoetst aan de hand van de volgende criteria.

Ligging

- hoofdbebouwing staat aan de straatzijde, bijgebouwen hebben een ondergeschikte positie;

- de rooilijnen van de hoofdmassa's verspringen ten opzichte van elkaar;
- de bebouwing is met de voorgevel gericht op de weg;
- publieke of representatieve functies zijn gericht op de weg;
- bedrijfsgebouwen liggen achter de voorgevelrooilijn;
- rooilijnen zijn per cluster of rij in samenhang;
- opslag bij voorkeur uit het zicht houden;
- grootschalige verharding van voorerven voor bijvoorbeeld inritten dient zoveel als mogelijk te worden beperkt;
- kleine, utilitaire gebouwtjes in het veld hebben eenzijdige oriëntatie.

Massa

- gebouwen zijn individueel en afwisselend;
- aaneengebouwde woningen zijn per blok in samenhang;
- woongebouwen bestaan uit een onderbouw van één laag tot twee lagen met een kap;
- bedrijfsgebouwen bestaan veelal uit een onderbouw van één laag of passend in het bestemmingsplan uit twee lagen met een flauw hellend zadeldak of plat dak;
- de nokrichting is evenwijdig aan of haaks op de weg en is per rij in samenhang;
- zijgevels van vrijstaande woningen hebben vensters;
- op-, aanbouwen zijn ondergeschikt en vormgegeven als toegevoegd element of opgenomen in de hoofdmassa;
- bijgebouwen zijn ondergeschikt aan de hoofdmassa en hebben een eenvoudige vorm.

Architectonische uitwerking

- de detaillering is zorgvuldig en afwisselend;
- bedrijfsgebouwen zijn eenvoudig en zorgvuldig gedetailleerd;
- zeer grote lengtes zijn door middel van geleding van de wand (in materiaal of vorm) doorbroken;
- wijzigingen en toevoegingen in stijl en afwerking zijn afgestemd op het hoofdvolume.

Materiaal- en kleurgebruik

- kleuren zijn traditioneel, terughoudend en contrasteren niet met de omliggende bebouwing of de omgeving (het landschap);
- hellende daken van agrarische bedrijfspanden zijn afgewerkt in een donkere kleur;
- gevels van woongebouwen zijn van baksteen of vergelijkbaar steenachtig materiaal en/of hout;
- hellende daken van woningen zijn gedekt met pannen;
- grote vlakken bestaan uit kleine elementen of hebben een duidelijke textuur;
- houtwerk is geschilderd of gebeitst;
- aanbouwen en bijgebouwen in materiaal- en kleurgebruik zijn afgestemd op de hoofdmassa.

Nieuwe welstandsnota (ontwerp (2011))

In 2011 is een nieuwe welstandsnota ter inzage gelegd. De aanleiding was de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en Besluit omgevingsrecht, met een aantal nieuwe begrippen, die ook in de welstandsnota zijn opgenomen. Verder is een gebiedje welstandsvrij gemaakt en zijn er nieuwe gebieden als thematische

uitbreiding opgenomen. Voor de manege heeft deze (aanpassing van de) ontwerp welstandsnota geen gevolgen.

Conclusie

Het plan is voorgelegd aan de welstandscommissie. Deze is op 19 juni 2013 akkoord gegaan met het bouwplan. Geconcludeerd wordt daarom dat het plan past binnen de welstandsnota.

4 Milieu- en omgevingsaspecten

4.1 Inleiding

Aan de verschillende overheden zijn op basis van milieuwetgeving zoals de Wet milieubeheer, de Wet bodembescherming en de Wet geluidhinder vele taken en bevoegdheden op milieugebied toegekend. Deze hebben ook betrekking op de ruimtelijke ordening. Het milieubeleid van de verschillende overheden is er op gericht om te komen tot een integrale verbetering van de leefomgevingkwaliteit door een vroegtijdige integratie van milieukwaliteit in ruimtelijke planvormingsprocessen. In onderstaande paragrafen wordt op de diverse aspecten ingegaan.

4.2 Milieu-aspecten

4.2.1 *Besluit milieueffectrapportage; m.e.r.*

De uit te voeren activiteiten zijn genoemd in onderdeel D14 van de bijlage van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.). Met 32 paarden en 32 pony's ouder dan drie jaar valt het aantal dieren onder de in het Besluit m.e.r. genoemde drempelwaarde. Dit betekent dat het bevoegd gezag op grond artikel 2, lid 5, sub b van het Besluit m.e.r., aan de hand van de selectiecriteria als bedoeld in bijlage III bij de EEG-richtlijn betreffende de milieueffectbeoordeling⁷, moeten bepalen of de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. Hierbij moet in het bijzonder aandacht worden geschonken aan:

- de kenmerken van de activiteit (o.a. omvang en cumulatie met andere projecten);
- de plaats waar de activiteit wordt verricht (o.a. locatiekeuze in relatie met kwetsbaarheid omgeving);
- de kenmerken van de gevolgen van de activiteit (o.a. bereik, waarschijnlijkheid en omkeerbaarheid).

In het kader van de aanvraag van de omgevingsvergunning beperkte milieutoets heeft de Omgevingsdienst een dergelijke m.e.r.-beoordeling uitgevoerd. Voor de inhoud ervan wordt verwezen naar de betreffende beschikking zoals die op 28 juni 2013 met kenmerk 2013012769 aan de gemeente Hillegom is toegestuurd. Belangrijkste conclusie was dat de aangevraagde activiteit niet leidt tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en er daarom geen noodzaak is om een (uitgebreid) milieueffectrapport op te stellen.

4.2.2 *Geluid*

De mate waarin het geluid, veroorzaakt door het (spoor)wegverkeer of industrielawaai het milieu mag belasten, is geregeld in de Wet geluidhinder (Wgh). Indien nieuwe geluidsgevoelige functies worden toegestaan binnen de wettelijke onderzoekszones van wegen, legt de Wgh de plicht op om akoestisch onderzoek te verrichten naar de geluidbelasting.

⁷ Richtlijn 2011/92/EU

Een manege wordt in de Wgh niet gezien als een geluidgevoelige functie. Bovendien bevinden zich in de omgeving geen geluidgevoelige bestemmingen (voor maneges wordt in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering een afstand van 30 meter geadviseerd van de manege tot gevoelige bestemmingen wat betreft het aspect geluid). Voorts is de verwachting dat op het terrein zelf een acceptabel leefklimaat aanwezig zal zijn, gelet op de beoogde functie.

Conclusie

Akoestisch onderzoek in het kader van de Wet geluidhinder is gelet op bovenstaande niet noodzakelijk. Bovendien is sprake van goede ruimtelijke ordening wat betreft het aspect geluid.

4.2.3 Bodem

Op basis van de Wet bodembescherming worden voorschriften gesteld over de bodemkwaliteit in relatie tot de aanwezige functie(s). Bij functiewijzigingen die leiden tot een verandering van de bestaande functie zal moeten worden aangetoond dat de kwaliteit van de bodem de realisatie van de gewenste functie ook toestaat.

De Wabo is het wettelijke instrument voor een gemeente om te regelen dat bouwwerken alleen gebouwd worden op grond die daarvoor milieuhygiënisch geschikt is. De eisen die aan een bodemonderzoek ten behoeve van een bouwvergunning gesteld worden, zijn o.a. geregeld in het Besluit indieningvereisten aanvraag bouwvergunning en in de gemeentelijke bouwverordening.

Wanneer er sprake is van een reguliere vergunning voor een bouwwerk waarin voortdurend of nagenoeg voortdurend mensen zullen verblijven en dat de grond raakt, kan de gemeente een verkennend bodemonderzoek verlangen. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden conform de NEN 5740. Een bodemonderzoek wordt altijd voorafgegaan door een (historisch) vooronderzoek uitgevoerd conform de NVN 5725, waarbij vastgesteld wordt wat er bekend is over het voormalige en het huidige bodemgebruik en welke bodemkwaliteit bekend is of verwacht mag worden. Op grond hiervan wordt o.a. vastgesteld wat de onderzoekshypothese is en hoe het onderzoek uitgevoerd dient te worden. Belangrijke informatiebron is het provinciaal Bodemloket.

Bij een wijziging van de bestemming of van de functie wordt een bodemonderzoek alleen noodzakelijk geacht wanneer deze wijziging tevens een gevoeliger bodemgebruiksvorm inhoudt (bijvoorbeeld van bedrijvigheid naar wonen). Wanneer er sprake is van bodemverontreiniging of een vermoeden bestaat dat hiervan sprake kan zijn, dient rekening gehouden te worden met de bepalingen die in de Wabo zijn opgenomen.

Het besluitgebied is een veengebied met een zandbodem. De zandlaag ligt in het westen aan het maaiveld en zakt richting het oosten tot circa 5-10 meter beneden het maaiveld.

In mei 2007 is een milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd⁸.

⁸ Bijlage 6: Rapport betreffende een milieukundig (bodem)onderzoek Oude Weerlaan (ong) te Hillegom, IDDS, 22 mei 2007, rap. Nr. 07018454/GG/rap1

Hieruit is gebleken dat het weiland plaatselijk licht verontreinigd is met zink, PAK en minerale olie. De ondergrond is niet verontreinigd. Het grondwater is licht verontreinigd met xylenen en naftaleen. Er zijn geen asbestverdachte materialen waargenomen.

In het puinpad komt tot een diepte van 1,5 a 2,0 m –mv zeer veel puin voor. Er zijn drie spots met een carboleumgeur waargenomen op grondwaterniveau (circa 1,2 m –mv). De puinmonsters en het grondwater bleken hier sterk verontreinigd te zijn met PAK (vooral naftaleen). Ook wordt de interventiewaarde in het grondwater voor individuele PAK op een aantal plaatsen binnen de puinlaag overschreden. Deze overschrijdingen hangen niet samen met de drie spots. De verontreiniging is diffuus van aard. Plaatselijk is een sterke verontreiniging met zink in de puinlaag aangetroffen.

De puinlaag is over het algemeen licht tot matig verontreinigd met enkele zware metalen, PAK en minerale olie. De analyseresultaten wijzen uit dat de verontreinigingen niet zijn uitgelooagd naar diepere bodemlagen. In de diepere grondmonsters zijn zelfs geen verontreinigingen aangetroffen van de geanalyseerde parameters. In de diepere grondwatermonsters zijn slechts lichte verhogingen aangetroffen met lichte aromaten, PAK en minerale olie. In de puinlaag wordt asbestverdacht materiaal aangetroffen. De interventiewaarde voor asbest wordt echter niet overschreden.

Conclusie bodemonderzoek mei 2007

De aangetroffen verontreinigingen bevinden zich in een puinlaag en er is dus geen sprake van een geval ernstige bodemverontreiniging conform de Wet Bodembescherming. De aangetroffen sterke verontreiniging aan individuele PAK in het grondwater hangt waarschijnlijk samen met bestanddelen van het puin, zoals bijvoorbeeld het aangetroffen slakhoudend materiaal. Het slakhoudend materiaal, dat vaak PAK bevat, is in principe niet oplosbaar in water. In vergruisde vorm echter, kan PAK-houdend materiaal aanleiding geven tot PAK-concentraties boven de interventiewaarde in het grondwater. Deze zogenaamde zwevende bestanddelen worden niet gemakkelijk verspreid via het grondwater; ze lopen als het ware vast in de bodem.

In augustus 2007 heeft als vervolg op dit onderzoek verkennend bodemonderzoek plaatsgevonden⁹. De reden voor het opnieuw onderzoeken van de locatie is dat er mengmonsters van een grotere locatie zijn opgenomen, waardoor er een minder goed beeld van zowel de bovenlaag als onderlaag van de grond van de huidige onderzoekslocatie was.

Met het tweede bodemonderzoek is de huidige bodemkwaliteit vastgelegd. De hypothese 'onverdacht' is juist gebleken voor de zowel de bovengrond (0,0 - 0,5 m-mv) als de ondergrond (0,5 - 2,0 m -mv) bij deellocatie 'landbodem'. Voor de deellocatie 'waterbodem' is de hypothese 'verspreidbare baggerspecie' niet juist gebleken. Het slib in de meest oostelijke watergang is gedefinieerd als klasse-3-specie en moet daarom worden afgevoerd naar een erkende verwerker. Het slib in de overige watergangen

⁹ Bijlage 5: Verkennend bodemonderzoek Ampèrestraat te Hillegom - projectnummer 20070555; BK Ingenieurs bv; datum 2 augustus 2007; versienummer 1.0

is gedefinieerd klasse-0-specie en is vrij verspreidbaar. Op grond van de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem bestaat volgens het onderzoek geen bezwaar voor de voorgenomen onroerendgoedtransactie. Het uitvoeren van een nader bodemonderzoek is niet noodzakelijk. Het verkennend bodemonderzoek is een momentopname en een indicatie van de kwaliteit van grond en het slib. Het bodemonderzoek heeft over het algemeen een geldigheid van twee tot vijf jaar. De exacte geldigheidstermijn is afhankelijk van het bevoegd gezag dat het onderzoek beoordeelt. Het onderzoek is in dit geval nog als geldig beoordeeld.

Tijdens een verificatieonderzoek uit 2011¹⁰ zijn ter plaatse van deze zogenaamde 'hotspots', nieuwe peilbuizen geplaatst. Het bemonsterde grondwater is gefilterd zodat zwevende delen zijn verwijderd; dit is tijdens het onderzoek van 2007 niet gedaan maar is voor analyses op PAK nauwkeuriger. Het grondwater is daarna geanalyseerd op PAK. De verhoogde PAK-gehalten werden niet meer aangetroffen.

De afgelopen jaren is er ook gebaggerd in omringende sloten. Er is bagger opgebracht, met name in 'de punt' van het terrein. Hier zal de manege worden gerealiseerd. De bagger was vrijgegeven als verspreidbaar op het aangrenzend perceel.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat de milieuhygiënische bodemkwaliteit geen bezwaar vormt voor de realisatie en exploitatie van de manege en dat nader bodemonderzoek wat betreft de manege niet noodzakelijk is. De Omgevingsdienst heeft ingestemd met deze conclusie en de verrichte onderzoeken.

4.2.4 Luchtkwaliteit

De wetgeving met betrekking tot luchtkwaliteit is verankerd in de Wet Milieubeheer (hoofdstuk 5, titel 2) is een implementatie van diverse Europese richtlijnen omtrent luchtkwaliteit, waarin ter bescherming van mens en milieu onder andere grenswaarden voor vervuulende stoffen in de buitenlucht (o.a. fijn stof en stikstofdioxide) zijn vastgesteld. De wet stelt bij een (dreigende) grenswaardenoverschrijding aanvullende eisen en beperkingen voor ruimtelijke projecten die 'in betekenende mate' (IBM) leiden tot verslechtering van de luchtkwaliteit of 'gevoelige bestemmingen' binnen onderzoekszones van provinciale- en rijkswegen. Daarnaast moet uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening afgewogen worden of het aanvaardbaar is het project op deze plaats te realiseren. Hierbij speelt de blootstelling aan luchtverontreiniging een rol, ook als het project 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdraagt aan de luchtverontreiniging.

Het voormalig Ministerie van VROM heeft de definitie van 'in betekenende mate' vastgelegd in een algemene maatregel van bestuur (AMvB), genaamd: "Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)". Projecten die de concentratie meer dan 3% van de grenswaarde van een stof verhogen, dragen in betekenende mate bij aan de luchtvervuiling.

Voor fijn stof en stikstofdioxide betekent dit een maximale toename van $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

¹⁰ Bijlage 18. Verificatieonderzoek IDDS met kenmerk 1102C902/GGE/rap1, d.d. 21 april 2011.

Deze 3%-grens is in een gelijknamige ministeriële regeling voor een aantal veel voorkomende ruimtelijke functies gekwantificeerd als:

- woningen: 1.500 woningen met één ontsluitingsweg;
- kantoren: 10 hectare bruto vloeroppervlak (bvo) met één ontsluitingsweg;
- landbouwinrichtingen: akkerbouw of tuinbouw met open teelt, teelt van eetbare gewassen in een gebouw of onverwarmde glastuinbouw ongeacht de omvang en verwarmde opstanden van glas of kunststof van maximaal 2 hectare;
- kinderboerderijen.

Deze regeling kwantificeert echter niet de realisatie van een manege. Het plan veroorzaakt echter zodanig weinig extra verkeersbewegingen dat kan worden vastgesteld dat het project “niet in betekenende mate” leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. Dit kan nader onderbouwd worden met de NIBM-rekentool¹¹. De netto toename is overigens nog minder, het betreft immers de *verplaatsing* van een manege.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

Extra verkeer als gevolg van het plan		
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)		128
Aandeel vrachtverkeer		50,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO ₂ in µg/m ³	0,94
	PM ₁₀ in µg/m ³	0,08
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Op 16 januari 2009 is het Besluit “gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen)” in werking getreden. Deze AMvB vormt een uitwerking van artikel 5.16a van de Wet milieubeheer. Dit artikel is erop gericht te voorkomen dat door de bouw van een gevoelige bestemming op een plek met een (dreigende) grenswaardenoverschrijding voor luchtkwaliteit het aantal ter plaatse verblijvende personen gaat toenemen. In de AMvB zijn de volgende categorieën gevoelige bestemmingen gedefinieerd:

- gebouwen ten behoeve van basisonderwijs;
- voortgezet onderwijs of overig onderwijs aan minderjarigen;
- gebouwen ten behoeve van kinderopvang;
- bejaarden-, verzorgings- en verpleegtehuizen;
- een combinatie van genoemde functies.

Het gaat hierbij niet om bestemmingen in de meest enge zin van het woord, maar om alle vergelijkbare functies, ongeacht de exacte aanduiding ervan in bestemmingsplan-

¹¹ NIBM-tool, VROM in samenwerking met infomil, versie 30-03-2015

nen en andere besluiten. Zo bezien kan een manege ook daarvan onderdeel uitmaken, immers er kunnen gedurende langere tijd mensen verblijven. Ter plaatse van de manege zijn geen overschrijdingen van grenswaarden bekend, blijkens de rapportage luchtkwaliteit Hillegom 2009. Ook vanuit het aspect goede ruimtelijke ordening wordt geconcludeerd dat sprake is van een goed (woon-) en leefklimaat.

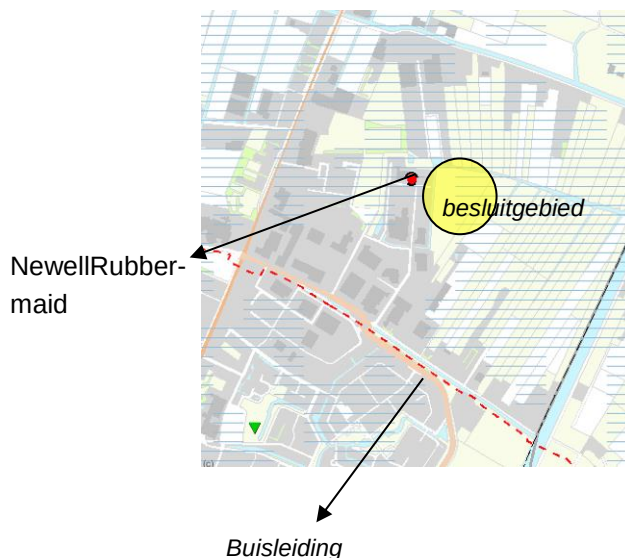
Conclusie

Het uitvoeren van een luchtkwaliteitonderzoek is niet noodzakelijk. Het project is haalbaar op het gebied van luchtkwaliteit.

4.2.5 Externe veiligheid

De externe veiligheid wordt bepaald door de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen (productie, gebruik, opslag en vervoer) in en/of rondom het plangebied. Veiligheidsafstanden tussen activiteiten met gevaarlijke stoffen en (beperkt) kwetsbare objecten, zoals woningen, moeten ervoor zorgen dat bij een eventuele calamiteit het aantal dodelijke slachtoffers beperkt blijft. Het Vuurwerkbesluit (2004) en het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi, 2004) stellen afstandseisen aan risicovolle bedrijfsactiviteiten. Voor buisleidingen met vervoer gevaarlijke stoffen tenslotte geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb, 2010). Voor routes gevaarlijke stoffen geldt het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt, 2013).

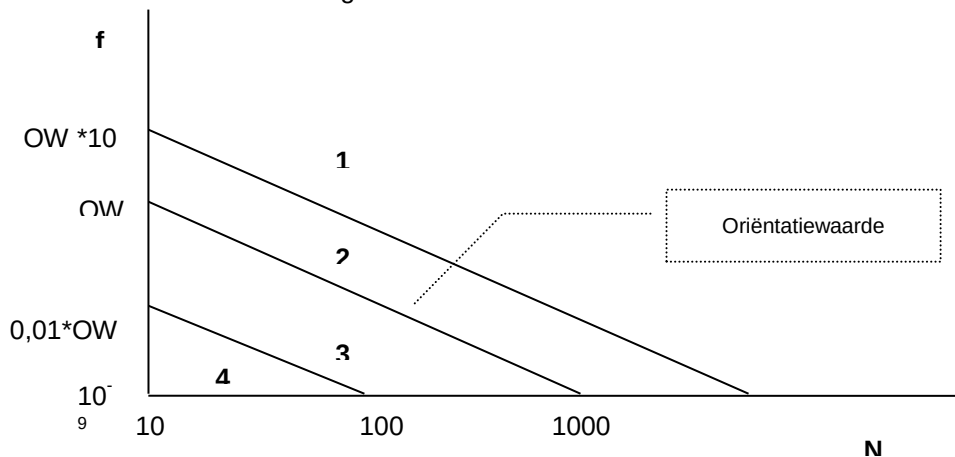
In het kader van de toets op het milieuaspect "Externe veiligheid" is de risicokaart van de provincie Zuid-Holland geraadpleegd. Van de risicokaart is hieronder een uitsnede opgenomen. In de nabijheid van het plangebied ligt bedrijf NewellRubbermaid welke valt onder de Bevi/ Revi (onder meer vanwege opslag en gebruik gevaarlijke stoffen). Ten zuiden van het besluitgebied is op grotere afstand een buisleiding van de Gasunie gelegen (40 bar, 13 inch).

NewellRubbermaid is relevant vanwege de opslag van gevaarlijke stoffen in emballage en in tanks. Het gaat om gevaarlijke (ontvlambare) vloeistoffen en niet om opslag van gas. NewellRubbermaid valt onder het Bevi. NewellRubbermaid heeft twee risicobronnen: het opslagmagazijn en de laad- en losplaats voor de levering van ethanol (de opstelplaats van de tankwagen). De vergunning is in 2010 aangepast vanwege een wijziging van de locatie van de laad- en losplaats en een toename van het aantal

bevoorradingen met ethanol. Aan de opslag van de gevaarlijke stoffen verandert niets als gevolg van dit plan. Volgens het Revi hoort bij de opslag van de gevaarlijke stoffen een PR 10^{-6} contour van 45 meter (Revi, bijlage 1 tabel 3, handbediende deluge installatie met bluswatervoorziening door lokale brandweer opslag 100-300 m²). De contour voor de PR grenswaarde van de ethanol laad- en losplaats ligt op 20 meter van de opstelplaats van de tankwagen. De PR 10^{-6} contour van NewellRubbermaid reikt daarmee niet tot het plangebied. Wat dat betreft zijn er dus geen belemmeringen. Aan de PR grenswaarde wordt voldaan. Voor de nieuwe verladersplaats toont de QRA dit aan. Voor wat betreft de opslag van gevaarlijke stoffen is dat besproken in de vergunning.

Het begrip “invloedsgebied” is niet van toepassing op een dergelijke opslagvoorziening (Revi, bijlage 2 tabel 2). De oriëntatiewaarde voor het groepsrisico wordt ruim onderschreden. Dit geldt voor de opslag en de verladersplaats. Het groepsrisico ligt in zone 4 van het groepsrisicodiagram. Volgens de EV visie van Holland-Rijnland is de activiteit dan zonder meer toegestaan.

Verder ligt het besluitgebied niet binnen de invloedssfeer of PR 10^{-6} contouren van transportroutes voor vervoer van gevaarlijke stoffen.

Conclusie

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit project.

4.2.6 Bedrijven en milieuzonering

Bij milieuzonering gaat het om afstanden die bij voorkeur in acht genomen moeten worden rondom milieubelastende functies zoals bedrijven, industrie en nutsvoorzieningen. Het gaat hierbij om milieuaspecten als geur, stof, geluid en gevaar die een belemmering kunnen vormen voor gevoelige functies.

In het kader van ruimtelijke ordening geeft de VNG-publicatie “Bedrijven en milieuzonering”¹² indicatieve afstanden om een voldoende ruimtelijke scheiding te bewerkstelligen tussen belastende en gevoelige functies. Bij het opstellen van dit plan wordt gekeken of sprake kan blijven van een goed woon- en leefklimaat met de komst van de manege, en andersom, of ter plaatse van te bestemmen milieugevoelige objecten voldaan kan worden aan de milieuregelgeving. Omliggende bedrijven -die op basis van een milieuvergunning bedrijfsactiviteiten mogen ontplooiën- zouden bij overschrijding namelijk in hun belangen geschaad kunnen worden.

Invloedssfeer manege. Bron: geurgebiedsvisie manege, De Roever Milieu advisering

Onderzoek milieuzonering

Bij het realiseren van nieuwe functies dient gekeken te worden naar de omgeving waarin deze gerealiseerd worden. Hierbij spelen twee vragen een rol:

1. Past de nieuwe bestemming in de omgeving?
2. Laat de omgeving de nieuwe bestemming toe?

Milieugevoelig en milieubelastend

Het plan bestaat uit de realisatie van een manege. Een manege kan worden beschouwd als milieubelastende functie (wat betreft het aspect geur).

Het besluitgebied ligt tegen een bedrijventerrein aan, maar wel in het landelijk gebied. Het besluitgebied ligt niet in de nabijheid van een woongebied. Een manege kan -hoewel de primaire doelstelling recreatief is- worden gezien als een bedrijf van agrarische aard, of daar in ieder geval aan verwant. In het vigerende bestemmingsplan zijn maneges ook bestemd als “Agrarisch hulp- en nevenbedrijf”. Een manege op deze locatie is derhalve functioneel gezien een passende functie. Op grond van de VNG-publicatie “Bedrijven en milieuzonering” geldt een indicatief aan te houden afstand van

¹² VNG-publicatie Bedrijven en milieuzonering maart 2009

50 meter¹³ vanwege het geuraspect, 30 meter vanwege het geluidsaspect en 30 meter vanwege het stofaspect.

Wet geurhinder en veehouderij

Verder is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) van toepassing als toetsingskader voor de milieuvergunning. Op basis van de normstelling in deze wet dient een minimale afstand van 100 meter binnen de bebouwde kom en 50 meter in het buitengebied tussen de veehouderij (in dit geval een manege) en geurgevoelige objecten te worden aangehouden. Op basis van een gemeentelijke verordening kan deze afstand worden verkleind tot maximaal 50 meter (binnen de bebouwde kom). Het realiseren van een manege tussen de 50 en 100 meter tot geurgevoelige objecten in plaats van op een afstand van 100 meter of meer leidt vanzelfsprekend tot een hogere geurbelasting. Echter, in sommige gevallen kan toch een acceptabel beschermingsniveau worden geboden.

In onderhavig geval bevinden zich hindergevoelige bestemmingen binnen de afstand van 100 meter ten opzichte van de nieuwe manege in de vorm van enkele bedrijfsgebouwen¹⁴ op het bedrijventerrein Horst ten Daal; zie hiertoe de voorgaande afbeelding. Door bureau De Roever is in een geurgebiedsvisie bezien of een kleinere afstand -ondanks een hoger geurbelasting- van 50 meter ter plaatse als acceptabel kan worden beschouwd. De conclusie in dit rapport is dat deze afstand acceptabel is, gelet op het feit dat deze binnen de wettelijke bandbreedte valt en op het bedrijventerrein relatief weinig mensen verblijven (de gebouwen zijn voornamelijk in gebruik als bedrijfshal of bedrijfsruimte). Bovendien ondervindt het terrein verder geen geuroverlast van andere veehouderijen. Om deze reden is door de gemeente Hillegom op 1 juli 2010 een geurgebiedsvisie en -verordening vastgesteld voor het bedrijventerrein Horst ten Daal (zie navolgende afbeelding en bijlage¹⁵).

Voor het plan is geregeld dat een afstand van tenminste 50 meter tussen het op te richten manegegebouw en geurgevoelige objecten wordt aangehouden. Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat ten aanzien van het aspect geur(overlast) afkomstig van de manege een goed woon- en leefklimaat gegarandeerd is en het initiatief doorgang kan vinden.

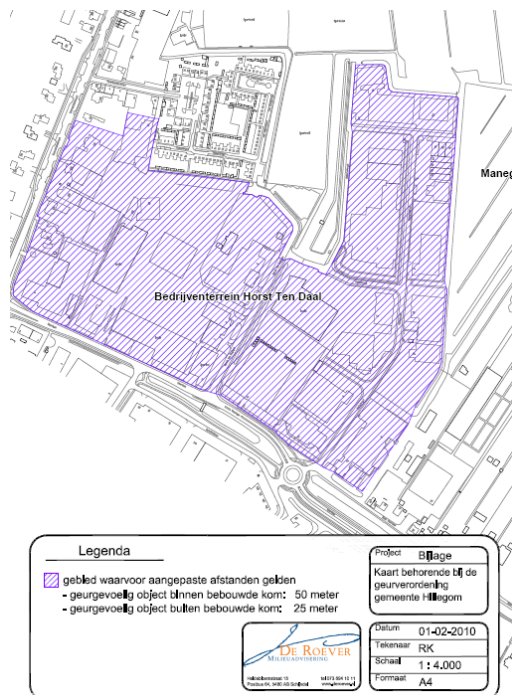
Voor mestplaten (opslag) worden in verband met geurhinder andere afstanden aangehouden. Ingevolge het Besluit landbouw milieubeheer (thans opgegaan in het Activiteitenbesluit) wordt geadviseerd bij een woonwijk 100 meter aan te houden tot gevoelige functies (woningen); in agrarische gebieden 50 meter. In dit geval bevinden

¹³ Echter, op basis van de Wgv/Activiteitenbesluit dient tot geurgevoelige objecten die zijn gelegen binnen de bebouwde kom een afstand van 100 m te worden aangehouden.

¹⁴ Bedrijfsgebouwen worden gezien als geurgevoelige objecten op basis van artikel 1 van de Wgh: bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt

¹⁵ Bijlage 7: Geurgebiedsvisie manege onderbouwing verordening ogv wet geurhinder en veehouderij, 20091420/D01/CH, 10 februari 2010

zich geen burgerwoningen binnen 100 meter van de (theoretische) bouwplaats van de mestplaat (mestopslag). Bovendien kan, indien overlast ontstaat, dit eenvoudig verholpen worden door mest te bewaren in een gesloten container en 2-wekelijks worden afgevoerd, dan wel door de vaste mest op meer dan 5 m van het oppervlaktewater op te slaan. Geconcludeerd wordt daarom dat dit aspect geen belemmering vormt voor de uitvoering van dit plan.

Gebied geurvisie aangepaste afstanden

Conclusie

Wat betreft de realisatie van de manege wordt geconcludeerd dat deze past in de omgeving. Er zijn geen bedrijven of functies die uit oogpunt van milieuzonering een belemmering vormen voor de realisatie van de manege, noch vormt de realisatie van de manege een belemmering voor bedrijven en functies in de omgeving.

4.3 Omgevingsaspecten

4.3.1 Water

In het kader van het verkrijgen van een duurzaam watersysteem hebben Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen in 2001 de Startovereenkomst Waterbeleid 21^e eeuw (WB'21) ondertekend. Onderdeel van het nieuwe waterbeleid is de "watertoets": de check van ruimtelijke plannen aan de gevolgen voor het watersysteem.

Europees beleid

In 2000 is de Kaderrichtlijn water vastgesteld waarin communautaire maatregelen zijn opgenomen betreffende water. Het doel van deze richtlijn is een integrale benadering van het waterbeheer. Dit betekent dat de interne samenhang tussen oppervlaktewater en grondwater, zowel waar de kwaliteits- als kwantiteitsaspecten betreft, als uitgangspunten worden genomen. Daarnaast betekent de integrale benadering dat diverse beleidsterreinen, waaronder de ruimtelijke ordening, door de richtlijn worden bestreken.

Met de bestaande Nederlandse regelgeving kan het merendeel van de richtlijnverplichtingen worden uitgevoerd.

Rijksbeleid

Water wordt door het Rijk, in aansluiting op de Vierde Nota Waterhuishouding, gezien als ordenend principe. De beleidsdoeleinden uit de Nota Ruimte met betrekking tot waterbeleid zijn als volgt gedefinieerd: het vergroten van de veiligheid, het beperken van de wateroverlast en het veiligstellen van de zoetwatervoorraad.

Het waterbeleid voor de 21e eeuw is geformuleerd in het kabinetsstandpunt 'Anders omgaan met water' en is voortgekomen uit het 'Advies Waterbeheer 21e eeuw van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw' (cie-Tielrooy, 2000). Het gaat hierin alleen om de aanpak voor veiligheid en wateroverlast en niet om watertekort, kwaliteit of verdroging. Voor stedelijke gebieden bestaat momenteel geen specifiek rijksbeleid.

Nationaal Bestuursakkoord Water (2003)

In het Nationaal Bestuursakkoord Water hebben Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten afgesproken dat in 2015 het watersysteem op orde moet zijn en blijven. Water moet weer de ruimte krijgen en is medesturend voor het ruimtelijk beleid. Als een van de eerste stappen is afgesproken dat de waterschappen in beeld brengen hoeveel waterberging er nodig is om aan de zogenaamde werknormen te kunnen voldoen. Voor stedelijk gebied houdt dit bijvoorbeeld in de hoeveelheid wateroppervlak die nodig is om te zorgen dat bij neerslag het waterpeil maar eens in de 100 jaar tot aan het maaiveld kan stijgen.

Nationaal Waterplan 2009-2015 (2009)

Het eerste Nationaal Waterplan is opgesteld voor de planperiode 2009-2015 en is een structuurvisie op basis van de Waterwet en de Wet ruimtelijke ordening. Het Nationaal Waterplan is de opvolger van de Vierde Nota waterhuishouding. In het Nationaal Waterplan is vastgelegd dat het Rijk in het Barro een bepaling wil opnemen voor gemeenten om de beschermingszones van primaire waterkeringen vast te leggen in bestemmingsplannen. Ook voor het kustfundament is gekozen voor de bescherming via het waterstaatkundige spoor in het kader van de Waterwet en de ruimtelijke bescherming in het Barro (zie paragraaf 3.1).

Het Waterplan beoogt een versterking van de relatie tussen water(beheer) en ruimtelijke ontwikkeling. Om een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem te bereiken, moet water bepalender dan voorheen zijn bij de besluitvorming over grote opgaven op het terrein van verstedelijking, bedrijvigheid en industrie, landbouw, natuur, landschap en recreatie. De mate waarin water bepalend is bij ruimtelijke ontwikkelingen hangt af van de aard, omvang en urgentie van de wateropgave in relatie tot andere opgaven, aanwezige functies en bodemgesteldheid, en andere kenmerken in dat gebied.

Wateroverlast en watertekort

Aan de provincies en gemeenten vraagt het rijk om bij het opstellen van structuurvisies de waterbeheerders in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken door een wateradvies te vragen en een waterparagraaf op te stellen.

Beleid hoogheemraadschap Waterbeheerplan 2010-2015

Voor de planperiode 2010-2015 zal het Waterbeheerplan (WBP) van Rijnland van toepassing zijn. In dit plan geeft Rijnland aan wat haar ambities voor de komende planperiode zijn en welke maatregelen in het watersysteem worden getroffen. Het nieuwe WBP legt meer dan voorheen accent op uitvoering. De drie hoofddoelen zijn veiligheid tegen overstromingen, voldoende water en gezond water. Wat betreft veiligheid is cruciaal dat de waterkeringen voldoende hoog en stevig zijn én blijven en dat rekening wordt gehouden met mogelijk toekomstige dijkverbeteringen. Wat betreft voldoende water gaat het erom het complete watersysteem goed in te richten, goed te beheren en goed te onderhouden. Daarbij wil Rijnland dat het watersysteem op orde en toekomstvast wordt gemaakt, rekening houdend met klimaatverandering. Immers, de verandering van het klimaat leidt naar verwachting tot meer lokale en heviger buien, perioden van langdurige droogte en zeespiegelrijzing. Het Waterbeheerplan sorteert voor op deze ontwikkelingen.

Het Waterbeheerplan 2010-2015 van Rijnland is te vinden op de volgende website: http://www.rijnland.net/wat_doet_rijnland/waterbeheerplan.

Keur 2015 en Uitvoeringsregels

Per 1 juli 2015 is een nieuwe Keur in werking getreden. Tevens zijn er uitvoeringsregels vastgesteld. Een nieuwe Keur is nodig vanwege de totstandkoming van de Waterwet en daarmee verschuivende bevoegdheden in onderdelen van het waterbeheer. Verder zijn aan deze Keur bepalingen toegevoegd over het onttrekken van grondwater en het infiltreren van water in de bodem. De "Keur en Beleidsregels" maken het mogelijk dat het Hoogheemraadschap van Rijnland haar taken als waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheerder kan uitvoeren. De Keur is een verordening van de waterbeheerder met wettelijke regels (gebod- en verbodsbepalingen) voor:

1. Waterkeringen (onder andere duinen, dijken en kaden);
2. Watergangen (onder andere kanalen, rivieren, sloten, beken);
3. Andere waterstaatswerken (o.a. bruggen, duikers, stuwen, sluizen en gemalen).

De Keur bevat verbodsbepalingen voor werken en werkzaamheden in of bij de bovengenoemde waterstaatswerken. Er kan een ontheffing worden aangevraagd om een bepaalde activiteit wel te mogen uitvoeren. Als Rijnland daarin toestemt, dan wordt dat geregeld in een Watervergunning op grond van de Keur. De Keur is daarmee een belangrijk middel om via vergunningverlening en handhaving het watersysteem op orde te houden of te krijgen. Nieuw in de Keur ten opzichte van de Keur uit 2009 is de zorgplicht en het ja, tenzij-principe.

Een zorgplicht

Voor eenvoudige werkzaamheden met weinig risico geldt een zorgplicht. Een initiatiefnemer mag zelf weten hoe hij handelt, zolang dit maar zorgvuldig is. Een initiatiefnemer mag geen probleem voor het watersysteem veroorzaken. Geen belemmering in doorstroming, geen problemen in waterberging, geen verslechtering waterkwaliteit. Wanneer zich toch een probleem voordoet, moet een initiatiefnemer ervoor zorgen dat het probleem wordt opgelost en de gevolgen worden beperkt. Wanneer een initiatiefnemer geen probleem voor het watersysteem veroorzaakt kan hij ervan uitgaan dat hij zorgvuldig handelt.

Bij de Keur horen de Uitvoeringsregels. Hierin staan voorwaarden voor allerlei werkzaamheden die bewoners en bedrijven willen uitvoeren bij water en dijken. De Uitvoeringsregels kunnen een zorgplicht, een Algemene regel en een Beleidsregel bevatten. De zorgplicht geldt voor eenvoudige werkzaamheden met weinig risico. In de Algemene regel staan voorwaarden voor activiteiten met een beperkt risico. In de Beleidsregel staan voorwaarden voor activiteiten met een groter risico.

De Keur en de uitvoeringsregels zijn te vinden op <https://www.rijnland.net/regels/keur-en-uitvoeringsregels>.

Voorkeursvolgorde voor Afvalwater en zorgplicht behandeling Hemelwater

Rijnland geeft de voorkeur aan het scheiden van hemelwater en afvalwater, mits het doelmatig is. Wij volgen hierbij de voorkeursvolgorde (rijksbeleid), waarbij voorop staat het voorkomen van het ontstaan van afvalwater, als er afvalwater is het zoveel mogelijk beperken van verontreiniging en waar mogelijk afvalwaterstromen worden gescheiden. De gemeente kan gebruikmaken van deze voorkeursvolgorde bij de totstandkoming van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Deze voorkeursvolgorde is echter geen dogma. De uiteindelijke afweging zal lokaal moeten worden gemaakt, waarbij doelmatigheid van de oplossing centraal staat. Rijnland streeft naar samenwerking in de afvalwaterketen en wil hierover graag adviseren.

Naast een voorkeursvolgorde voor afvalwater geldt voor de behandeling van hemelwater de zorgplicht. Rijnland geeft daarbij de voorkeur aan brongerichte maatregelen boven 'end-of-pipe' maatregelen. Het te lozen hemelwater mag geen significante verslechtering van de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater veroorzaken. Voorbeelden om dit te bereiken zijn duurzaam bouwen, infiltratie, het toepassen van berm- of bodempassage en (straat)kolken met extra zand-slibvang of zakputten. Als ondanks de zorgplicht en de preventieve maatregelen het te lozen hemelwater naar verwachting een aanmerkelijk negatief effect heeft op de oppervlaktewaterkwaliteit, kan in overleg tussen gemeente en waterschap gekozen worden voor aanvullende voorzieningen, een verbeterd gescheiden stelsel of – als laatste keus – aansluiten op het gemengde stelsel.

Het Hoogheemraadschap heeft beleidsregels op het gebied van dempingen en compensatie van verhard oppervlak. Deze beleidsregels houden in dat:

- het gedempte wateroppervlak volledig moet worden gecompenseerd;
- bij een toename van het verhard oppervlak tussen 500 m² en 10.000 m² moet 15% van het toegenomen verhard oppervlak worden gecompenseerd als open water (de zogenaamde 15%-regel).

De compensatie geschiedt bij voorkeur in hetzelfde peilgebied. Indien dat (fysiek) niet mogelijk is dan is compensatie in een peilgebied binnen hetzelfde bemalingsgebied mogelijk, zulks in overleg met Rijnland.

Watertoets van het plan

Het Hoogheemraadschap Rijnland is deelnemer aan de projectgroep en heeft geadviseerd bij de planontwikkeling. Gekeken is onder meer naar de toename in verharding en de daarmee gepaard gaande versnelde afvoer van regenwater (in principe ongewenst). Bovendien wordt op het terrein een aantal sloten en dammen gedempt. Volgens het beleid van Rijnland dient 15% van de extra verharding gecompenseerd te worden in de vorm van nieuw oppervlaktewater. De te dempen sloten en dammen

dienen voor 100% gecompenseerd te worden. In totaal dient 3.341 m² gecompenseerd te worden. De manege heeft voor het vergraven een watervergunning gekregen¹⁶ na een eerdere watertoets¹⁷ op een eerder verleende vrijstelling voor de manege. Zie de watervergunning en de afbeelding in paragraaf 2.2. Aan deze vergunning zijn voorwaarden voor compensatie verbonden.

In de Vosse- en Weerlanerpolder vinden op dit moment meerdere ontwikkelingen plaats. O.a. het ontwikkelen van een natuurgebied door Dienst Landelijk Gebied (DLG) en een fietspad van de Gemeente Hillegom en Manege Hillegom. Dienst Landelijk Gebied heeft een watervergunning ontvangen en verkregen ten behoeve van het herontwikkelen van dit deel van de Vosse- en Weerlanerpolder. Ook in deze ontwikkeling wordt extra water gegraven. DLG en de gemeente Hillegom zijn overeengekomen dat dit wateroverschot ten goede zou kunnen komen aan overige ontwikkelingen binnen de polder. In de vergunningen van de Manege Hillegom (V52628) en het fietspad (V44353) bevindt zich namelijk niet voldoende watercompensatie voor het te dempen water en de toename verhard oppervlak. Het is voor DLG op dit moment niet mogelijk hun vergunning zelf uit te voeren. Zij hebben de gemeente Hillegom daarom per brief toestemming gegeven een deel van hun vergunning uit te voeren, zodat de andere ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Dit is vastgelegd in de brief van 12 juli 2011 met corsanr. 11.31674. De gemeente heeft krediet beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de compenserende maatregelen.

Het overzicht van afname/vergravingen en compensatie is weergegeven in navolgend overzicht. Conclusie is dat de vergunning voor Manege Hillegom en het fietspad samen een watertekort opleveren van 3.040 m². De gedeeltelijke uitvoering van de vergunning van Dienst Landelijk Gebied levert een wateroverschot op van 3.568 m². Hieruit blijkt dat er voldoende water gegraven kan worden, ter compensatie van toename verhard oppervlak en te dempen oppervlaktewater. Er zal door Rijnland op worden toegezien dat er eerst wordt gecompenseerd alvorens er wordt gedempt/verhard.

Overzicht watercompensatie

Manege

Benodigd voor gebouw en verharding 15% van 9.582 m ²	1.437 m ²
Benodigd voor toekomstige uitbreiding 15% van 1.124 m ²	169 m ²
Te dempen sloten	1.698 m ²
Te dempen ten behoeve van dam met duiker manege	37 m ²
Totaal te compenseren	3.341 m ²
Te ontgraven ten behoeve van eilandvorming	325 m ²
Totaal te ontgraven	325 m ²

Dit betekent een watertekort van 3.016 m².

¹⁶ Bijlage 10: Watervergunning V52628

¹⁷ Bijlage 1: Brief Hoogheemraadschap Rijnland 11 april 2008

Fietspad Hillegom-Bennebroek

Benodigd voor verharding verbreding fietspad	24 m ²
Totaal te compenseren	24 m ²

Dit betekent een watertekort van 24 m²

Het deel dat door de Gemeente Hillegom wordt uitgevoerd

Te dempen ten behoeve van dammen ter plaatse van weilandjes	417 m ²
Te ontgraven ten behoeve van plas-/drasoevers ter hoogte van manege	390 m ²
Te ontgraven ten behoeve van plas-/drasoevers ter hoogte van weilanden (Dit is inclusief de 750 m ² extra te graven water)	1.845 m ²
Te ontgraven rond weilandjes	1.750 m ²

Dit betekent een wateroverschot van 3.568 m².

Het extra graven van 750 m² primair oppervlaktewater naar aanleiding van het aanpassen van de vergunning ontstaat doordat de watergang en de plas-/drasoever beide worden verbreed. In vergunning V50167 is de oppervlakte van de plas-/drasoever nog niet meegenomen in de waterbalans. Gezien de diepte van de plas-/drasoevers worden deze meegerekend in het bergend vermogen van de watergang. In de waterbalans uit bijlage 1 zijn de oppervlaktes van de plas-/drasoevers die door de gemeente worden uitgevoerd meegenomen in de balans. Voor het deel van de vergunning dat op een later tijdstip uitgevoerd zal het exacte bergend oppervlak van de plas-/drasoevers op een later tijdstip worden vastgesteld.

De compensatie vindt plaats grenzend aan het manegeterrein in de weilanden die verhuurd worden aan de manege en die onderdeel uitmaken van het DO van DLG voor herinrichting van de Vosse- en Weerlanerpolder (zie paragraaf 1.1 en hoofdstuk 2). Een situatietekening van de watercompensatie is opgenomen in de vergunning en als bijlage bij deze ruimtelijke onderbouwing¹⁸.

Advies Hoogheemraadschap Rijnland

In aanvulling op de benodigde compensatie heeft het hoogheemraadschap een aantal adviezen gegeven over het initiatief voor herinrichting van de Vosse- en Weerlanerpolder. Hierin wordt aangegeven dat er ten aanzien van de watergangen langs de oevers aan beide zijden een onderhoudstrook dient te worden ingepast, ten behoeve van het uitvoeren van onderhoud, de bescherming van het profiel van de watergangen en het inspecteren van de oppervlaktewateren. Daarnaast heeft deze strook grond een functie in het ontvangen van alle uit het oppervlaktewater afkomstige ongerechtigheden. Het uitvoeren of aanbrengen van werken in deze onderhoudstrook is verboden volgens de Keur van Rijnland. Het plan gaat uit van het aanbrengen van natuurvriendelijke oevers. Deze oevers dienden te worden ingericht met zowel boven als onder water een talud van ten minste 1:3. Om een natuurvriendelijke oever te creëren moeten daarnaast nog extra maatregelen worden getroffen welke verschillen per watertype en gebied. De keuze voor de inrichting van de natuurvriendelijke oevers zal daarom in overleg met Rijnland moeten worden bepaald.

¹⁸ Bijlage 8: Bouwaanvraag "Watercompensatie" werknummer 20121341 bladnr. C d.d. 26 april 2013

is in dit onderzoek benoemd in een apart hoofdstuk “Voortoets/ Oriënterende habitat-toets”.

Uit de voortoets blijkt dat aan de oostzijde van het natuurgebied (zijde waar de manege thans is gevestigd) de kritische depositiewaarde reeds in de huidige situatie wordt overschreden. In dergelijke situaties mag de overschrijding van de kritische depositiewaarde niet significant verder toenemen. Aangezien de nieuwe locatie van de manege dichtbij het Natura 2000-gebied komt te liggen dan de huidige locatie, en het aantal paarden dat gehouden wordt op de nieuwe locatie toeneemt, kan dit leiden tot een hogere stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied. Dat houdt in dat (significante) negatieve effecten op het Natura 2000-gebied niet kunnen worden uitgesloten.

Voor ieder plan waarbij op voorhand niet kan worden vastgesteld dat (significante) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten, geldt dat een nadere toetsing, in de vorm van een verslechterings- en verstoringstoets of passende beoordeling, dient plaats te vinden. Een dergelijke toets moet voor het bevoegde gezag een gedegen beoordeling mogelijk maken of instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden worden aangetast.

In dit kader is een verslechterings- en verstoringstoets uitgevoerd, waarin nauwkeurig in kaart is gebracht of de verplaatsing van de manege kan leiden tot aantasting van natuurlijke kenmerken van nabij of in het plangebied gelegen Natura 2000-gebieden²⁰. In de toetsingsfase is door middel van de verslechterings- en verstoringstoets onderzocht of significant negatieve effecten optreden. Als uit de toets blijkt dat significant negatieve effecten op kunnen treden, dan dient een passende beoordeling uitgevoerd te worden.

Uitgangssituatie

De uitgangssituatie voor de berekeningen vormt het aantal dieren dat gehouden werd op 7 december 2004, de datum waarop het Natura 2000-gebied is aangemeld (Crisis- en Herstelwet, 2010). De Crisis- en Herstelwet regelt dat de toekomstige stikstofdepositie niet hoger mag zijn dan op 7 december 2004. Op deze datum werden 36 paarden en 20 pony's gehouden. Op de nieuwe locatie wil de manege maximaal 100 paarden houden. Deze twee waarden vormen de toekomstige aantallen waarmee gerekend wordt. De stikstofdepositieberekeningen zijn uitgevoerd door middel van het model Agro-stacks.

De effecten van stikstofdepositie reiken tot een afstand van 10 kilometer van de bron. Binnen een straal van 10 kilometer van de nieuwe locatie van de manege ligt een veertiental geïntariseerde habitattypen binnen het Natura 2000-gebied. Deze habitattypen liggen binnen de invloedssfeer van het plan en zijn meegenomen in deze toetsing. Overige habitattypen liggen buiten de invloedssfeer van de manege, waardoor negatieve effecten op deze habitattypen zijn uit te sluiten (deze worden buiten beschouwing gelaten in de toets). De meest kwetsbare habitattypen die het dichtstbij de

²⁰ Bijlage 9: Verslechterings- en verstoringstoets, verplaatsing Manege Hillegom, SAB, 2011, Projectnummer: 110129

nieuwe manege liggen en de daarbij behorende kritische depositiewaarden (KDW²¹) vormen de uitgangspunten in de berekeningen die uitgevoerd worden.

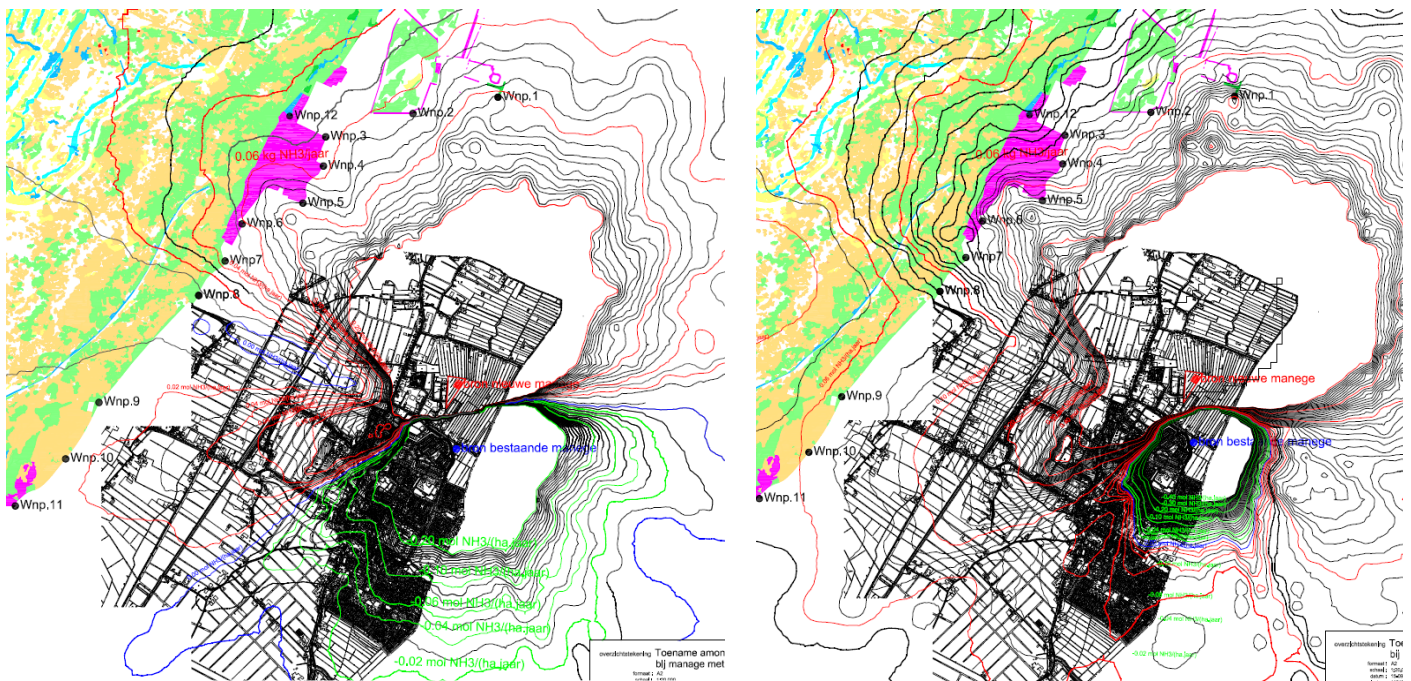
Negatieve effecten en significant negatieve effecten

Bij de vraag of er sprake is van een negatief effect vormt de kritische depositiewaarde van de aanwezige habitatype het toetsend aspect. Als sprake is van een toename in stikstofdepositie dan mag deze, in combinatie met de achtergronddepositie en cumulatieve effecten, de kritische depositiewaarden van de habitatypes niet overschrijden. Indien daar sprake van is, spreekt men van een negatief, verslechterend effect, omdat er sprake is van een toename in stikstofdepositie ten opzichte van 2004.

Bij beoordeling of sprake is van een significant effect hanteert de Provincie Noord-Holland een significantiepercentage van 0,5% van de kritische depositiewaarden van het habitatype. Indien de toename onder de 0,5% valt, is er geen sprake van significante negatieve effecten.

Stikstofdepositie

Door de verplaatsing van de manege naar het noorden toe en door de uitbreiding van het aantal paarden vindt ten noorden, oosten en westen van de manege een toename plaats in stikstofdepositie. Echter, ten zuiden van het plangebied vindt er een afname plaats. Dit is te zien in de contourenkaart weergegeven in onderstaande afbeelding, waarbij onderscheid is gemaakt tussen een toename tot 64 paarden en 100 paarden. (de aanvraag ziet overigens op het stallen van 64 paarden).

Afbeelding stikstofdepositie

²¹Kritische depositiewaarde is de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie (Dobben & Hinsberg, 2008)

De manege heeft in de toekomstige situatie slechts een zeer beperkte invloed (0,014%) op de totale stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied "Kennemerland-Zuid".

De verplaatsing en uitbreiding van de manege leidt tot een toename in stikstofdepositie (ten opzichte van de kritische depositie waarden (KDW)) op de volgende habitattypen:

- grijze duinen (kalkarm);
- grijze duinen (heischraal);
- duinbossen (droog);
- vochtige duinvalleien (open water).

Voor overige aangewezen habitattypen worden blijkens het onderzoek de KDW waarden niet overschreden, waardoor geen sprake is van significante negatieve effecten en geen verslechtering van de habitattypen. Zoals reeds uit de voortoets blijkt, uitgevoerd in flora- en faunaonderzoek (SAB, 2011), zijn er geen verstorende negatieve effecten te verwachten met de verplaatsing en uitbreiding van de manege.

Voor bovengenoemde habitattypen geldt dat zowel het afzonderlijke effect als cumulatieve toename in stikstofdepositie minder is dan 0.5% van de KDW. Deze 0.5% wordt door de provincie Noord-Holland gehanteerd ter bepaling van een significant negatief effect. Met deze waarde in het achterhoofd leidt de uitbreiding en verplaatsing van de manege in Hillegom, voor zowel 64 als 100 paarden, niet tot een significant negatief effect voor wat betreft Grijze duinen (kalkarm) en Duinbossen (droog). Omdat wel een verslechtering plaatsvindt, is een verklaring van geen bedenkingen van de provincie nodig. De provincie heeft voor het project reeds een verklaring van geen bedenkingen afgegeven²². Deze verklaring zag toe op de aanvankelijke aanvraag (groter manegegebouw, zie paragraaf 1.1). De huidige aanvraag gaat uit van een kleiner gebouw, dat wel op dezelfde locatie ligt en uitgaat van dezelfde maximale hoeveelheid paarden. Ook de mestput ligt op dezelfde locatie. Voorts komen ook de emissiepunten niet op een slechter punt te liggen ten opzichte van de aanvankelijke aanvraag (met slechter wordt bedoeld dichterbij het Natura 2000-gebied). Er is om formele redenen wel een nieuwe verklaring van geen bedenkingen nodig. Deze is aangevraagd bij de provincie Noord-Holland en op 13 december 2013 door de provincie in ontwerp verleend. De verwachting is dat de verklaring zal worden verleend, waardoor er geen belemmeringen ten aanzien van de Nb-wet voor de uitvoering van dit project bestaan. Het project is gelet hierop haalbaar wat betreft gebiedsbescherming.

EHS

De Ecologische Hoofdstructuur bestaat uit de bestaande bos- en natuurgebieden, landgoederen, nieuwe natuurgebieden, robuuste ecologische verbindingen, de grote wateren en de Noordzee. De Ecologische Hoofdstructuur op het land is als natuurgebied op de functiekaart (globaal) weergegeven. De exacte begrenzing is aangegeven op kaart 3 van de Verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland. Het gaat deels om reeds gerealiseerde natuur, deels om nog te realiseren natuur, soms met als doel-

²² Zie Bijlage 12: Verklaring van geen bedenkingen, provincie Noord-Holland, 10 december 2013

stelling bestaande natuur te verbinden (“ecologische verbinding”). Uit onderstaande afbeelding uit de Verordening Ruimte blijkt dat het plangebied niet in of nabij EHS ligt.

Ecologische Hoofdstructuur, Bron: verordening Ruimte provincie Zuid-Holland

Conclusie

De realisatie van de manege heeft gelet op de grote afstand geen significant effect op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. De wezenlijke kenmerken of waarden van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur worden niet nadelig beïnvloed.

Soortenbescherming

Op basis van de Flora- en faunawet is een aantal zeldzame dier- en plantsoorten beschermd die met uitsterven bedreigd zouden kunnen worden. Op 19 juli 2009 is door ecologisch- juridisch adviesbureau CREX²³ een rapport met de resultaten van een ecologisch onderzoek uitgebracht. Er zijn tijdens dit onderzoek geen bittervoorn, modderkruiper, of bomen waarin vleermuizen zich kunnen vestigen dan wel kunnen verblijven aangetroffen. De kale, open gronden waar de rugstreeppad een voorliefde voor heeft vanwege zijn graafactiviteiten zijn tevens niet in het gebied aanwezig. Het gaat immers om agrarische gronden die kort worden gehouden, met een veelal dichte grasmat. Graafactiviteiten door de rugstreeppad zijn niet mogelijk. Het rapport is als bijlage toegevoegd bij de ruimtelijke onderbouwing.

Vervolgens is nader onderzoek verricht naar zogenaamde Rode Lijst-soorten. In eerdere onderzoeken is namelijk geen aandacht besteed aan deze Rode Lijst-soorten. In casu gaat het om de weidevogelsoorten grutto, gele kwikstaart, tureluur en kempshaan. Om dit te onderzoeken is in 2011 een weidevogelinventarisatie uitgevoerd. Dit onderzoek betreft overigens niet alleen de manege, maar tevens de Vosse- en Weerlanerpolder zoals dat heringericht wordt tot natuur- en recreatiegebied (zie DO hoofdstuk 1).

Verder is in dit onderzoek opnieuw gekeken of de werkzaamheden leiden tot aantasting van of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren.

²³ Bijlage 2: Onderzoek Vosse- en Weerlanerpolder, CREX, juli 2009

De conclusies van het onderzoek betreffende de beschermde plant- en diersoorten in het kader van de Flora- en faunawet luiden dat door de werkzaamheden alle aanwezige soorten negatieve effecten kunnen ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard. De meeste van deze soorten zijn beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Voor soorten die vermeld staan op tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, geldt dat bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. In het plangebied bloeit de Rietorchis (tabel 2). Groeiplaatsen van deze soorten mogen zonder ontheffing niet vergraven of verwijderd worden. Met de toekomstige werkzaamheden dienen deze verblijfplaatsen gehandhaafd te worden of dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden conform een door het ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. Indien deze werkwijze gehanteerd wordt, is een vervolgonderzoek of ontheffing niet noodzakelijk.

Wel kunnen bij (de start van) werkzaamheden in het broedseizoen, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren. De (start van de) werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen of in het broedseizoen als broedende vogels zijn uit te sluiten. De werkzaamheden kunnen doorlopen in het broedseizoen als broedende vogels binnen het plangebied uitgesloten kunnen worden.

Rode lijst-onderzoek (weidevogelinventarisatie)

Met de realisatie van de manege en de aanleg van paden vindt aantasting van nestlocaties van Rode Lijst-soorten plaats. Hier is zowel sprake van directe aantasting (verlies weidegrond door bebouwing) als indirecte aantasting (verstoring door aanwezigheid mensen en licht). Van het in totaal 30 ha. groot weidegebied vinden, zoals de plannen er nu liggen, de volgende effecten plaats:

- 1 ha. weidegronden verdwijnt ten behoeve van de realisatie van de manege;
- 4 ha. wordt minder geschikt door het houden van paarden;
- 5 ha. wordt geschikter door verplaatsing van de paarden;
- 5 ha. wordt (extra) verstoord door aanleg van paden (beweging);
- kwaliteitsverbetering van weidevogelgebied door aanleg moeraszones.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er met het manegeplan sprake is van meer aantasting van verstoring van het leefgebied van Rode Lijst-weidevogels dan dat er kwaliteitsverbetering plaatsvindt. Deze verstoring vindt niet het gehele jaar plaats, maar alleen in de periode waarin de vogels nestelen en hun jongen groot brengen (globaal genomen van maart tot medio juli). Dit betekent dat er sprake is van verlies aan leefgebied van Rode Lijst-soorten.

Voor aantasting van leefgebieden van Rode Lijst-soorten, met uitzondering van weidevogels in gebieden die een aanduiding hebben als belangrijk weidevogelgebied, hoeft op basis van provinciaal beleid echter niet langer gecompenseerd te worden (dat stond/staat wel in het nog vigerende provinciale compensatiebeginsel). De polder

heeft wel een belangrijke weidevogelfunctie maar het heeft die aanduiding niet gekregen, omdat er groene ontwikkelingen (recreatiegebied met natuurwaarden) zijn voorzien, waar naast weidevogels ook andere natuurwaarden een plek krijgen/houden. De polders zijn dus niet aangewezen als belangrijk weidevogelgebied, maar op grond van het natuurbeheerplan 2011/de subsidieregeling voor Natuur en Landschap zijn er wel subsidies voor agrarisch weidevogelbeheer mogelijk. Die zijn niet bedoeld om het gebied te ontwikkelen als zodanig, maar om het te behouden als zodanig – naast de recreatieve en andere natuurontwikkeling en voor zover de gronden nog in gebruik zijn bij agrariërs.

Het verplaatsen van de manege maakt onderdeel van het totale plan. Met de inpas-sing van de manege en de inrichting, het beheer en gebruik van de gronden (erom-heen) wordt goed rekening gehouden met de weidevogels.

In de Flora- en faunarapportage wordt een aantal aanbevelingen gedaan:

- p.26, weidevogels: met de realisatie van de manege vindt aantasting plaats van nestlocaties van weidevogels. Dit verlies kan gecompenseerd worden door de vrijkomende voormalige paardenweide door beheermaatregelen (zie p. 30) geschikt te maken als weidevogelgebied;
- p. 15: vleermuizen zijn erg gevoelig voor verlichting. Daar moet bij de realisatie van de manege rekening mee gehouden worden;
- p.17: maatregelen nemen tegen kolonisatie van de rugstreeppad op de bouwlocatie (paddenschermen);
- p.18: bij ingrepen in de watergangen wordt geadviseerd te werken volgens de gedragscode van de Unie van Waterschappen. Op deze manier worden de negatieve effecten zoveel mogelijk beperkt.

In een advies van de Omgevingsdienst (18 juli 2013, kenmerk 2013014358) voegt de dienst daar nog aan toe: *op de locatie van de nieuwe manege wordt een aantal slootjes gedempt. Het is aan te bevelen dit niet in het kwetsbare seizoen te doen (te koud of te heet) en te dempen vanuit het midden van de sloot en naar open water toe. Zo kunnen de vissen en andere waterdieren ontsnappen.*

Zoals aangegeven, heeft de rechtbank in de tussenuitspraak van 23 oktober 2014 aangegeven dat een nadere onderbouwing nodig is waarom er geen sprake van een onevenredige aantasting van de aanwezige natuurwaarden. In een memo van Aveco de Bondt, welke als bijlage is toegevoegd aan deze ruimtelijke onderbouwing²⁴ wordt hier nader op ingegaan.

Onderbouwing

Uit het flora- en faunaonderzoek (SAB, 2013) blijkt dat de weidevogels met name in het centrum en het oostelijk deel van de Vosse- en Weerlanerpolder broeden. Op de locatie van de geplande manege zijn twee nestlocaties van de grutto aangetroffen. Verder zijn groeilocaties van de rietorchis (beschermde op grond van de Flora- en faunawet) in het oostelijk deel aangetroffen. Er zijn geen exemplaren in het westelijk deel waargenomen. Verder domineerde voornamelijk pitrus, kenmerkend voor een verstoord ecosysteem, op de locatie waar de manege wordt gebouwd. Op deze locatie is tevens veel verstoring aanwezig door de ten westen en zuiden gelegen (tuin-

²⁴ Bijlage 17: Memo Reactie beroep manege Hillegom, Aveco de Bondt, 3 december 2014

bouw)bedrijven, woningen en akkerbouwgronden. Concluderend kan gesteld worden dat de locatie waarop de manege gebouwd wordt de minste natuurwaarden herbergt van de gehele Vosse- en Weerlanerpolder.

De nieuwe manege leidt logischerwijs tot aantasting van de daar specifieke op die locatie aanwezige natuurwaarden. De verharding en opgaande bebouwing met bijbehorende verlichting leidt tot verlies van de daar aanwezige waterminnende flora en fauna en het open en donkere karakter van een veenweidegebied. Door het toepassen van de gestelde voorwaarden wordt de aangetaste waarden grotendeels gecompenseerd in het overige deel van de Vosse- en Weerlanerpolder of beperkt waardoor geen sprake is van onevenredige aantasting. Onevenredige aantasting is niet verder gedefinieerd, maar het kan gelezen worden als het dusdanig ongeschikt worden van het poldergebied dat het niet meer kan fungeren voor de aldaar aanwezige soort(groep)en. In de Vosse- en Weerlanerpolder betreffen het met name waterminnende soort(groep)en zoals (weide)vogels, vissen, planten en amfibieën.

In het bestemmingsplan staat niet gedefinieerd dat de weidevogelfunctie moet voldoen aan een levensvatbare populatie en voor welke soort. Er wordt vermeld dat de gronden bestemd zijn voor het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van natuurwaarden. De natuurwaarden/weidevogelfunctie kunnen/kan gelezen worden als foerageergebied of als nestlocatie, niet alleen als levensvatbare weidevogelpopulatie.

Kerngebieden voor weidevogels staan niet op zichzelf, maar functioneren in een netwerk van weidevogellandschappen die variëren in grootte en in kwaliteit (Kentie et al., 2011). Voorstaande betekent dat één gebied (in dit geval Vosse- en Weerlanerpolder) niet alleen van belang is voor een weidevogelpopulatie, maar dat er meerdere weidegronden in de omgeving van belang zijn voor gezonde weidevogelpopulatie.

Wat is de minimumomvang voor een succesvolle weidevogelpopulatie? Uit onderzoek komt als minimumomvang van succesvolle populaties een oppervlakte naar voren van 50-250 ha. (Wymenga et al. 2001, van 't Veer et al. 2008, Piersma & Kentie in Wymenga et al. 2010). Wymenga et al. (2010) kiezen op grond hiervan als criterium voor weidevogelcompensatie een minimumoppervlakte van 170 ha. Hoe deze omvang vertaald moet worden naar de minimale omvang van deelpopulaties in een netwerkstructuur is echter onbekend (Oosterveld, 2011). Dit betekent dat de weidevogelpopulatie in de Vosse- en Weerlanerpolder (30 ha.) volgens Oosterveld (2011) niet 'succesvol' genoemd kan worden, toch is de broeddichtheid van aantal weidevogels hoog (Alterra, 2014).

De kans dat de huidige weidevogelpopulatie in de Vosse- en Weerlanerpolder afneemt is aannemelijk. De beheerder van de natuurrecreatiegebied heeft hiertoe ook tellingen laten uitvoeren, waaruit dit blijkt (overigens blijkt hieruit ook een landelijke afname van bepaalde vogelsoorten). Zie hiertoe bijlage 22. Of de populatie in zijn geheel verdwijnt is niet met zekerheid te zeggen, maar kritische soorten zoals de grutto en tureluur kunnen door een toename in verstoring wel verdwijnen. Weidevogelsoorten als de scholekster en de Kievit zijn minder kritisch en blijven mogelijk wel in de Vosse- en Weerlanerpolder als de verstoring iets toeneemt. De huidige oppervlakte van de Vosse- en Weerlanerpolder ligt al ver onder de minimumomvang van een succesvolle populatie, maar herbergt wel een hoog aantal broedgevallen. De huidige weidevogelkwaliteiten in Vosse- en Weerlanerpolder zijn uitzonderlijk, vanwege de aanwezige toenemende opgaande begroeiing, rietvegetatie en pitrus die belemmerend zijn voor weidevogels. Door deze aspecten aan te pakken en het beheer volledig af te stemmen op weidevogels vindt een verbetering van de weidevogelfunctie plaats.

Alhoewel er in de huidige situatie reeds sprake is van een weidevogelpopulatie is er wat betreft beheer nog veel te behalen. Zo is geconstateerd dat er veel pitrus en veel opgaande begroeiing in de vorm van riet, struiken midden in de Vosse- en Weerlanerpolder aanwezig is. Verder is bebouwing aan de randen van het gebied aanwezig, akkerbouwgronden en een dijk in het oosten. Al deze aspecten hebben volgens Schotman (2007) reeds een verstoringseffect tot een afstand van 50-100 meter en in het geval van Bruynzeel en Schotman (2011) tot 200 meter. Door het onderhoud in de Vosse- en Weerlanerpolder aan te passen, ontwikkeling van riet midden in de polder te minimaliseren en struiken en bomen te verwijderen, wordt een deel van deze verstoringzone opgeheven. Dit leidt tot een kwalitatieve verbetering van de gronden voor weidevogels.

Om te komen tot gunstigere omstandigheden, voor in dit geval de grutto, stellen Teunissen et al. (2012) dat er vier 'knoppen' lijken te zijn waaraan gedraaid kan worden; openheid, waterpeil, maaidatum en kruidenrijkdom. De laatste twee worden sterk beïnvloed door waterpeil, dus men zou kunnen stellen dat er eigenlijk maar twee knoppen zijn die er echt toe doen (Teunissen et al., 2012). Met de toekomstige ingrepen in de Vosse- en Weerlanerpolder worden aan deze vier knoppen gedraaid ten gunste van weidevogels en andere waterminnende soorten. De uitvoering van het plan leidt tot een verbetering van het beheer van het gebied voor weidevogels. Het beheer van de weidegronden zal worden afgestemd op de aanwezige weidevogels, er zal beheer worden uitgevoerd om opgaande begroeiing te voorkomen en het beheer zal over worden genomen door het Zuid-Hollands Landschap. Dit laatste geeft een garantie dat het beheer ook daadwerkelijk afgestemd wordt op weidevogels, aangezien het een natuurorganisatie betreft.

De natuurwaarden in het gebied worden niet alleen gedefinieerd als waarden voor weidevogels, maar ook voor overige waterminnende soorten. Door de nieuwe watergangen natuurvriendelijk aan te leggen - met plas-draszone - vindt er een verbetering plaats voor waterminnende soorten zoals planten, amfibieën en vissen. Door het uitvoeren van deze natuurvriendelijke maatregelen wordt tevens voldaan in een kwaliteitsverbetering van bestaande natuurwaarden.

Zoals aangegeven worden de voorwaarden die erop toezien dat de natuurwaarden niet onevenredig worden aangetast gekoppeld aan de vergunning.

Conclusie

De bouw van de manege inclusief verharding leidt tot aantasting van de aldaar aanwezige natuurwaarden; de weidegronden maken plaats voor verharding. Echter door het toepassen van enkele voorwaarden – waaronder kwaliteitsverbetering van de bestaande weidegronden voor waterminnende soorten en het aanpassen van het beheer – leidt de realisatie van de manege niet tot onevenredig aantasting van de natuurwaarden in de Vosse- en Weerlanerpolder. Deze voorwaarden, die zijn opgesomd in bijlage 17, zijn alsnog opgenomen als voorwaarde aan de vergunning. In de definitieve uitspraak van de rechtbank van 30 juni 2015 acht de rechter, gelet op de memo, voldoende aangetoond dat er geen sprake is van onevenredige aantasting; echter, aangezien de voorwaarden niet in de vergunning waren opgenomen, was een en ander onvoldoende geborgd. De voorwaarden zijn nu alsnog in de vergunning opgenomen. Tevens is een beheervisie opgesteld, zie hoofdstuk 2, zodat ook in de toekomst behoud en verbetering van de natuurwaarden zijn gegarandeerd. Hiermee is voldoende vast komen te staan dat het aspect natuur niet in de weg staat aan uitvoering van het initiatief.

Conclusie

Gelet op bovenstaande is het plan haalbaar wat betreft de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet, en is het plan in overeenstemming met provinciaal beleid.

4.3.3 Cultuurhistorie en archeologie

Cultuurhistorie

Er bevinden zich geen cultuurhistorisch waardevolle elementen op of in de nabijheid van de projectlocatie. Geconcludeerd kan worden dat het project geen cultuurhistorische waarden schendt.

Archeologie

Bij ruimtelijke ingrepen dient naar het aspect van de archeologie te worden gekeken. De regeling is verankerd in de Wet op de archeologie monumentenzorg, welke voortkomt uit het op 16 januari 1992 in Valletta (Malta) vastgestelde Europees Verdrag voor de bescherming van het archeologisch erfgoed. Het Nederlandse parlement heeft dit Verdrag van Malta in 1998 goedgekeurd. Een belangrijk uitgangspunt van het verdrag, en de nieuwe wet, is dat het archeologisch erfgoed zoveel mogelijk in de bodem ("in situ") bewaard blijft. Alleen als het ongestoord bewaard blijven van de archeologische resten in de bodem niet mogelijk is, moet de in de bodem aanwezige informatie door middel van opgravingen worden veiliggesteld. Een belangrijk uitgangspunt van het verdrag is de integratie van archeologie en ruimtelijke ordening.

Bij het ontwikkelen van ruimtelijk beleid moet het belang bij behoud van archeologische waarden vanaf het begin onderdeel zijn van de besluitvorming. Dit uitgangspunt is onder meer terug te vinden in de Cultuurnota 2001-2004, de Nota Belvédère uit 1999. In verband met de implementatie van het Verdrag van Malta zijn de Monumentenwet 1988 en enkele andere wetten gewijzigd met de Wet op de archeologische monumentenzorg (AMZ).

In de wet is onder meer opgenomen dat er bij nieuwe ontwikkelingen rekening dient te worden gehouden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Voor zover deze verplichting voor de gemeente leidt tot kosten als gevolg van het doen van opgravingen, kunnen deze kosten worden verhaald op degenen ten behoeve van wie medewerking wordt verleend ("de veroorzaker betaalt"). Van de aanvrager van een omgevingsvergunning of bestemmingsplanherziening wordt verlangd dat hij/zij een rapport overlegt, waarin de archeologische waarde van het terrein dat volgens de aanvraag wordt verstoord, wordt vastgesteld en waarin duidelijk wordt gemaakt wat de gevolgen van de geplande bodemingreep zullen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief. Dit advies dient te worden opgesteld door een gecertificeerd archeologisch bureau. Dat bureau dient zich te conformeren aan de Kwaliteitsnorm Archeologie (KNA). De aanvrager mag daarvoor zelf een keuze maken uit de erkende marktpartijen.

Conform het veroorzakerprincipe zijn de kosten voor de bodemverstoorder c.q. aanvrager van omgevingsvergunning of bestemmingsplanherziening. In zijn algemeenheid geldt dat het bevoegd gezag bepaalt of met het rapport voldoende informatie is verzameld om een afgewogen oordeel te nemen over het vervolgtraject. Dit oordeel kan zijn dat geen verder onderzoek nodig is (omgevingsvergunning kan worden verleend), behoud van archeologische waarde in situ (geen omgevingsvergunning of

aanpassing van het bouwplan) of verder onderzoek middels proefsleuven/boringen en/of opgraving.

Melding toevalsvondst

Ingeval bij de werkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen dient dit op grond van artikel 53 van de Monumentenwet onmiddellijk te worden gemeld aan de Minister van OC&W. De vondst dient gedurende 6 maanden, te rekenen vanaf de datum van de melding, ter beschikking te worden gesteld of gehouden voor wetenschappelijk onderzoek. Voor het melden van vondsten kan gebruik worden gemaakt van het E-formulier Vondstmelding dat de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft ontwikkeld of kan contact opgenomen worden met de InfoDesk van de RCE (info@cultureelerfgoed.nl of 033-4217456) of het ARCHIS meldpunt.

De gemeente Hillegom heeft een verkennende archeologische verwachtingskaart gepubliceerd en daar regels aan gekoppeld die in de bestemmingsplanregels verwerkt zijn of moeten worden. De regels bepalen hoe met aanleg- en bouwwerkzaamheden moet worden omgegaan in relatie tot het aspect archeologie.

Onderhavig gebied wordt getypeerd als *'omgespoten grond of vlakte van getij- afzettingen'*. *De verwachtingswaarde voor archeologische vondsten vanaf het Neolithicum is laag.*

Voor dit initiatief is in augustus 2007 door BK Ingenieurs bv een archeologisch bureauonderzoek²⁵ uitgevoerd met als doel het vaststellen van de verwachte archeologische waarden op de locatie. In het rapport wordt geconstateerd dat door de ophoging/bemesting, het ploegen en het gebruik als landbouwgrond, de bovenlaag een zeer lage trefkans op archeologische waarden heeft. De ondergelegen veen- en kleilaag hebben tot een diepte van meer dan 4,0 m – mv ook een lage archeologische waarde. Vanaf het Neolithicum heeft de locatie mogelijk op de flank van de strandwal gelegen en kunnen archeologische waarden uit deze periode aangetroffen worden. In de bodemonderzoeken is deze strandwal echter niet aangetroffen en als deze aanwezig is, dan bevindt deze zich op relatief grote diepte. Het bouwplan beperkt zich evenwel tot werkzaamheden in de bovengrond, terwijl een eventueel aanwezige archeologisch waardevolle laag zich op een diepte bevindt van meer dan 4,0 m – mv. Er zal dan ook geen sprake zijn van het beïnvloeden van mogelijke aanwezige archeologische waarden. Geconcludeerd wordt dat vanuit archeologisch oogpunt geen belemmeringen zijn voor het project. Een vervolgonderzoek wordt niet aanbevolen.

Conclusie

Het project is uitvoerbaar voor wat betreft het aspect archeologie.

4.3.4 Verkeer en parkeren

Parkeren / manege

Op het terrein komen 64 parkeerplaatsen voor de bezoekers en gebruikers van de manege. Ter beoordeling of hiermee voorzien wordt in de verwachte parkeerbehoefte, is dit aantal getoetst aan de landelijk veelvuldig gehanteerde parkeerrichtlijnen van de

²⁵ Bijlage 4: Archeologisch bureauonderzoek Ampèrestraat te Hillegom - projectnummer 20070555; BK Ingenieurs bv; datum 22 augustus 2007; versienummer 1.0

CROW-publicatie Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie, 8 oktober 2012. Voor een manege wordt daarin uitgegaan van 0,3 tot 0,5 parkeerplaats per paardenbox. Voorliggend project betreft de bouw van een manege met 64 paardenboxen. Dit komt overeen met 19 tot 32 parkeerplaatsen. Geconcludeerd wordt dat het aantal van 64 parkeerplaatsen ruim voldoende is om in de verwachte parkeerbehoefte te kunnen voorzien.

Ontsluiting / bereikbaarheid manege

Zoals in hoofdstuk 2 is weergegeven, wordt het terrein aan twee zijden ontsloten. Aan de westzijde wordt het perceel aangesloten op de Ampèrestraat, aan de oostzijde op een nieuw fietspad dat hier wordt aangelegd als onderdeel van het nieuwe natuur- en recreatiegebied dat hier in de Vosse- en Weerlanerpolder wordt gerealiseerd. De inrichting en functie van de Ampèrestraat is van dien aard dat de realisatie van een nieuwe functie aan deze weg niet zal leiden tot een ongewenste verkeerssituatie: de weg is voldoende ingericht om de (relatief kleine) extra hoeveelheid verkeersbewegingen als gevolg van de manege te verwerken.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat het projectplan uitvoerbaar is wat betreft de aspecten verkeer en parkeren.

5 Economische uitvoerbaarheid

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe het project financieel-economisch is onderbouwd.

5.1 Begroting

De gemeente Hillegom en Manege Hillegom hebben een ruilovereenkomst gesloten voor de verplaatsing van de manege naar de beoogde nieuwe locatie. De gronden voor de huidige manege en de nieuwe manege worden met gesloten beurzen geruild. Daarnaast ontvangt Manege Hillegom van de gemeente een schadeloosstelling wegens de verplaatsing en realisatie van de nieuwe manege. De gemeente Hillegom maakt het terrein bouwrijp, zorgt voor ontsluiting van het manege 'eiland' en voert het compensatiedeel water uit.

5.2 Planschade

Wat betreft de manege is in deze ruimtelijke onderbouwing uiteengezet wat de gevolgen zijn voor de omliggende bedrijven en burgerwoningen. De manege is een passende functie; van een belemmerende werking op de bedrijven hoeft geen sprake te zijn. Eventuele planschade wordt ingevolge afdeling 6.1 van de Wro geclaimd bij de gemeente.

6 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.1 Overleg

Op grond van artikel 3.1.1 Bro heeft er op basis van het concept van de ruimtelijke onderbouwing vooroverleg plaatsgevonden met de overlegpartners waarbij de gelegenheid is gegeven om gedurende zes weken te reageren op het plan. Er is reactie gegeven door het Hoogheemraadschap van Rijnland; het Hoogheemraadschap van Rijnland is akkoord. Van de provincie Zuid-Holland is geen reactie gekomen. Zoals aangegeven, heeft een zeer vergelijkbaar plan eerder de procedure doorlopen. In dat kader heeft de provincie Zuid-Holland wel gereageerd; de provincie was toen akkoord. De gemeente Bloemendaal heeft de gemeente Hillegom verzocht om in de cumulatie van de stikstofberekening ook het tracé van de Duinpolderweg mee te nemen. Dit is naar het oordeel van de gemeente Hillegom echter niet nodig, omdat het tracé van de Duinpolderweg nog niet bekend is. Het gaat dus niet om een concreet plan. De provincie Noord-Holland deelt deze opvatting, zoals blijkt uit de verklaring van geen bedenkingen (zie bijlage).

6.2 Zienswijzen

Het ontwerpbesluit (met ruimtelijke onderbouwing) van de reeds verleende vergunning heeft gedurende 6 weken ter inzage gelegen. In een separate bijlage zijn de zienswijzen op het ontwerpbesluit en de reactie van de gemeente hierop opgenomen²⁶. Deze bijlage is in deze ruimtelijke onderbouwing opnieuw als bijlage opgenomen, omdat er overwegingen in staan ten aanzien van de maatschappelijke uitvoerbaarheid en belangenafweging die de gemeente heeft gemaakt en die thans nog steeds van toepassing zijn. Het nieuw te nemen besluit (omgevingsvergunning) hoeft volgens de uitspraak van de rechter (zie bijlage 14) niet overeenkomstig afdeling 3.4. van de Awb te worden voorbereid. Dit houdt in dat het ontwerp besluit niet opnieuw ter inzage wordt gelegd. Deze (aangepaste) ruimtelijke onderbouwing wordt aan de nieuwe vergunning toegevoegd en verstuurd aan de rechter.

²⁶ Zie Bijlage 11: Nota van beantwoording Ontwerp omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan 'Manege Vosse- en Weerlanerpolder', Gemeente Hillegom, April 2012

7 Eindconclusie

Geconcludeerd kan worden dat de realisatie van het plan, overeenkomstig de in de vorige paragrafen gegeven omschrijving van het project en het besluitgebied, ruimtelijk en functioneel inpasbaar is. Verder geldt dat uit de verschillende onderzoeken naar milieu, verkeer, flora en fauna, archeologie en cultuurhistorie, financiën, blijkt dat het plan uitvoerbaar is.